

Верховний
Суд

ОГЛЯД
судової практики
Касаційного кримінального суду
у складі Верховного Суду
за 2025 рік

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....	14
І. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....	14
1. Загальні положення.....	14
1.1. Підстава кримінальної відповідальності.....	14
2. Закон про кримінальну відповідальність	14
2.1. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі	14
2.2. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземцями або особами без громадянства за межами України.....	14
3. Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт кримінального правопорушення)	14
3.1. Обмежена осудність	14
4. Співучасть у кримінальному правопорушенні	15
4.1. Поняття співучасті.....	15
4.2. Види співучасників	15
4.3. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією	16
5. Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень	16
5.1. Повторність кримінальних правопорушень.....	16
6. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.....	17
6.1. Необхідна оборона	17
6.2. Крайня необхідність	17
7. Звільнення від кримінальної відповідальності	17
7.1. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим.....	17
7.2. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки	18
7.3. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки	18
7.4. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності	18

8. Покарання та його види.....	19
8.1. Штраф	19
8.2. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.....	19
8.3. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю	20
8.4. Виправні роботи.....	21
8.5. Службові обмеження для військовослужбовців	21
8.6. Арешт	21
9. Призначення покарання	21
9.1. Обставини, які пом'якшують покарання.....	21
9.2. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом	22
9.3. Призначення покарання за сукупністю вироків	22
9.4. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення, домашнього арешту	23
10. Звільнення від покарання та його відбування	24
10.1. Звільнення від відбування покарання з випробуванням	24
10.2. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.....	24
10.3. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку	24
10.4. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання для проходження військової служби.....	25
11. Інші заходи кримінально-правового характеру	25
11.1. Спеціальна конфіскація	25
II. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	25
12. Злочини проти основ національної безпеки України	25
12.1. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади (ст. 109 КК).....	25
12.2. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України (ст. 110 КК)	25
12.3. Державна зрада (ст. 111 КК)	26
12.4. Колабораційна діяльність (ст. 111-1 КК)	28

12.5. Пособництво державі-агресору (ст. 111-2 КК).....	29
12.6. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану (ст. 114-2 КК)..	29
13. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.....	30
13.1. Умисне вбивство (ст. 115 КК).....	30
13.2. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК)	31
13.3. Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей (ст. 137 КК)	32
13.4. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником (ст. 140 КК).....	32
14. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина	33
14.1. Порушення недоторканності житла (ст. 162 КК)	33
15. Кримінальні правопорушення проти власності	33
15.1. Крадіжка (ст. 185 КК)	33
15.2. Розбій (ст. 187 КК)	34
15.3. Шахрайство (ст. 190 КК)	34
15.4. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК).....	35
16. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності	36
16.1. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту піддакцизних товарів (ст. 204 КК).....	36
17. Кримінальні правопорушення проти довкілля.....	36
17.1. Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (ст. 249 КК).....	36
18. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки	36
18.1. Терористичний акт (ст. 258 КК).....	36
18.2. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів (ст. 264 КК) ..	36
19. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва	37
19.1. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою (ст. 272 КК)	37

20. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.....	37
20.1. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК)	37
20.2. Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК)	38
21. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності	38
21.1. Хуліганство (ст. 296 КК)	38
21.2. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів (ст. 301 КК)	39
22. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення	39
22.1. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК)	39
22.2. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (ст. 309 КК)	40
23. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.....	40
23.1. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України (ст. 332 КК)	40
23.2. Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період (ст. 336 КК)	40
24. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів	41
24.1. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК)	41
24.2. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації (ст. 354 КК)	41
24.3. Самоправство (ст. 356 КК)	41
24.4. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів (ст. 358 КК)	42
24.5. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження (ст. 357 КК)	42

25. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку	42
25.1. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації (ст. 361-2 КК)	42
25.2. Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї (ст. 362 КК).....	42
26. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	43
26.1. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК).....	43
26.2. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК)	43
26.3. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (ст. 365-2 КК)	44
26.4. Службове підроблення (ст. 366 КК)	44
26.5. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (ст. 366-3 КК)	44
26.6. Службова недбалість (ст. 367 КК).....	44
26.7. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК).....	45
27. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.....	45
27.1. Невиконання судового рішення (ст. 382 КК).....	45
27.2. Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників (ст. 390-1 КК).....	46
28. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).....	46
28.1. Поняття військового кримінального правопорушення (ст. 401 КК).....	46
28.2. Непокора (402 КК)	47
28.3. Самовільне залишення військової частини або місця служби (ст. 407 КК) ...	47
29. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку	48

29.1. Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів (ст. 436-1 КК).....	48
---	----

РОЗДІЛ II. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ..... 49

1. Засади кримінального провадження..... 49

1.1. Повага до людської гідності.....	49
1.2. Забезпечення права на захист.....	49
1.3. Змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і в доведенні перед судом їх переконливості	49
1.4. Безпосередність дослідження показань, речей і документів	50
1.5. Мова, якою здійснюється кримінальне провадження.....	50

2. Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження..... 51

2.1. Направлення кримінального провадження з одного суду до іншого.....	51
2.2. Єдина судова інформаційно-комунікаційна система. Визначення складу суду.....	51
2.3. Призначення та заміна прокурора.....	51
2.4. Керівник органу досудового розслідування	52
2.5. Слідчий органу досудового розслідування.....	52
2.6. Оперативні підрозділи.....	52
2.7. Обов'язкова участь захисника	53
2.8. Потерпілий.....	53
2.9. Права потерпілого	54
2.10. Цивільний позивач	54
2.11. Цивільний відповідач	54
2.12. Права та обов'язки свідка	54
2.13. Експерт	54
2.14. Спеціаліст	55
2.15. Обставини, що виключають участь слідчого судді, судді або присяжного в кримінальному провадженні	55
2.16. Недопустимість повторної участі судді в кримінальному провадженні	55
2.17. Підстави для відводу спеціаліста, представника персоналу органу пробації, перекладача, експерта, секретаря судового засідання.....	56

3. Докази і доказування.....	56
3.1. Докази	56
3.2. Допустимість доказу	56
3.3. Недопустимість доказів, отриманих внаслідок істотного порушення прав та свобод людини.....	58
3.4. Недопустимість доказів, отриманих у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави, а також у порядку одноразового (спеціального) добровільного декларування	58
3.5. Збирання доказів.....	58
3.6. Значення рішень інших судів у питаннях допустимості доказів	59
3.7. Показання.....	59
3.8. Показання з чужих слів.....	60
3.9. Документи	60
3.10. Зберігання речових доказів і документів та вирішення питання про спеціальну конфіскацію.....	61
3.11. Висновок експерта	61
4. Процесуальні витрати.....	62
4.1. Розподіл процесуальних витрат.....	62
5. Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні, цивільний позов, виплата винагороди викривачу	62
5.1. Відшкодування (компенсація) шкоди потерпілому	62
5.2. Цивільний позов у кримінальному провадженні.....	63
5.3. Вирішення цивільного позову в кримінальному провадженні.....	64
6. Заходи забезпечення кримінального провадження.....	65
6.1. Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні.....	65
6.2. Загальні положення тимчасового доступу до речей і документів.....	65
6.3. Накладення арешту на майно	65
7. Запобіжні заходи, затримання особи	66
7.1. Законне затримання.....	66
7.2. Затримання уповноваженою службовою особою	66
8. Загальні положення досудового розслідування.....	66
8.1. Початок досудового розслідування.....	66

8.2. Підслідність	67
8.3. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування	68
8.4. Строки досудового розслідування.....	68
9. Слідчі (розшукові) дії.....	69
9.1. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій.....	69
9.2. Допит під час досудового розслідування в судовому засіданні.....	69
9.3. Участь законного представника, педагога, психолога або лікаря у слідчих (розшукових) діях за участю малолітньої або неповнолітньої особи	70
9.4. Пред'явлення особи для впізнання.....	70
9.5. Пред'явлення речей для впізнання.....	70
9.6. Проникнення до житла чи іншого володіння особи	70
9.7. Обшук.....	71
9.8. Огляд.....	71
9.9. Слідчий експеримент	73
9.10. Порядок залучення експерта	73
9.11. Отримання зразків для експертизи	74
9.12. Зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису.....	74
10. Негласні слідчі (розшукові) дії.....	75
10.1. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій.....	75
10.2. Вимоги до постанови слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій	75
10.3. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні	75
10.4. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій в інших цілях або передання інформації.....	76
10.5. Аудіо-, відеоконтроль особи	76
11. Інші види негласних слідчих (розшукових) дій.....	77
11.1. Контроль за вчиненням злочину	77
12. Повідомлення про підозру.....	77
12.1. Зміст письмового повідомлення про підозру.....	77
12.2. Вручення письмового повідомлення про підозру	77

12.3. Зміна повідомлення про підозру.....	78
13. Зупинення досудового розслідування.....	78
13.1. Розшук підозрюваного.....	78
14. Форми закінчення досудового розслідування	78
14.1. Загальні положення закінчення досудового розслідування.....	78
14.2. Закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи	79
14.3. Обвинувальний акт і реєстр матеріалів досудового розслідування	80
15. Звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру.....	81
15.1. Відкриття матеріалів іншій стороні.....	81
16. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. 81	81
16.1. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень	81
17. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування.....	82
17.1. Ухвали слідчого судді, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування	82
18. Судове провадження у першій інстанції.....	85
18.1. Підготовче судове засідання.....	85
18.2. Строки і загальний порядок судового розгляду.....	85
18.3. Безперервність судового розгляду.....	86
18.4. Обрання, скасування, зміна або продовження запобіжного заходу в суді.....	86
18.5. Проведення експертизи за ухвалою суду	86
18.6. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження та проведення слідчих (розшукових) дій під час судового провадження	87
18.7. Зупинення судового провадження	87
18.8. Проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції під час судового провадження.....	87
18.9. Зміна обвинувачення в суді.....	87
18.10. Роз'яснення обвинуваченому суті обвинувачення.....	88
18.11. Особливості допиту малолітнього або неповнолітнього свідка чи потерпілого	88
18.12. Судові дебати.....	88

18.13. Таємниця наради суддів	88
19. Межі судового розгляду	89
19.1. Визначення меж судового розгляду	89
20. Процедура судового розгляду.....	89
20.1. Допит свідка.....	89
21. Судові рішення	89
21.1. Зміст вироку.....	89
21.2. Виправлення опісок і очевидних арифметичних помилок у судовому рішенні	90
22. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції	90
22.1. Порядок провадження в суді присяжних	90
22.2. Роз'яснення права на суд присяжних	90
23. Провадження в суді апеляційної інстанції.....	91
23.1. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку.....	91
23.2. Право на апеляційне оскарження	92
23.3. Особливості апеляційного оскарження окремих судових рішень	92
23.4. Порядок і строки апеляційного оскарження.....	92
23.5. Вимоги до апеляційної скарги	93
23.6. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції.....	93
23.7. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження.....	93
23.8. Межі перегляду судом апеляційної інстанції	94
23.9. Істотні порушення вимог кримінального процесуального закону	95
23.10. Особливості нового розгляду судом першої інстанції	95
23.11. Недопустимість погіршення правового становища обвинуваченого	95
23.12. Вирок, ухвала про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру суду апеляційної інстанції	96
23.13. Порядок перевірки ухвал слідчого судді.....	96
24. Провадження в суді касаційної інстанції.....	96
24.1. Межі перегляду судом касаційної інстанції.....	96
24.2. Закриття кримінального провадження судом касаційної інстанції.....	96
25. Провадження за нововиявленими та виключними обставинами.....	97

25.1. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.....	97
25.2. Строк звернення про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.....	98
25.3. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.....	98
26. Кримінальне провадження на підставі угод	98
26.1. Зміст угоди про визнання винуватості.....	98
26.2. Вирок на підставі угоди.....	98
27. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.....	99
27.1. Поняття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення ..	99
28. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб.....	99
28.1. Повідомлення про підозру.....	99
29. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.....	100
29.1. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.....	100
29.2. Права особи, яка бере участь у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.....	100
29.3. Запобіжні заходи	100
29.4. Психіатрична експертиза.....	101
29.5. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.....	101
30. Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю.....	101
30.1. Охорона державної таємниці під час кримінального провадження.....	101
31. Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.....	101
31.1. Умови відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.....	101
32. Виконання судових рішень	102
32.1. Звернення судового рішення до виконання	102
33. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.....	102
33.1. Наслідки виконання запиту в іноземній державі	102

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

ВС	Верховний Суд
ДТП	дорожньо-транспортна пригода
ЄДРСР	Єдиний державний реєстр судових рішень
ЄРДР	Єдиний реєстр досудових розслідувань
ЗСУ	Збройні Сили України
ЗУ	Закон України
КК	Кримінальний кодекс України
ККС ВС	Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду
КМУ	Кабінет Міністрів України
КПК	Кримінальний процесуальний кодекс України
МВС	Міністерство внутрішніх справ
НАБУ	Національне антикорупційне бюро
НМДГ	неоподатковуваний мінімум доходів громадян
НСРД	негласні слідчі (розшукові) дії
ОП ККС ВС	об'єднана палата Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду
ПДР	Правила дорожнього руху
рф	російська федерація
ТЦК та СП	територіальний центр комплектування та соціальної підтримки
САП	Спеціалізована антикорупційна прокуратура
ЦК	Цивільний кодекс України

РОЗДІЛ І. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

І. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

1. Загальні положення

1.1. Підстава кримінальної відповідальності

Притягнення особи до адміністративної та кримінальної відповідальності за невиконання батьківських обов'язків і залишення дітей без догляду, що мало місце в різні дати та мало різні наслідки, не є порушенням принципу *non bis in idem* (заборони подвійного притягнення до відповідальності за одне й те саме правопорушення)

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 12.03.2025 у справі № 521/16782/13-к (провадження № 51-4892км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125876597>

2. Закон про кримінальну відповідальність

2.1. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі

Зміни, внесені постановою КМУ від 24.05.2024 № 653 до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою КМУ від 06.05.2000 № 770, не є змінами до закону України про кримінальну відповідальність і відповідно до ст. 5 КК та ст. 58 Конституції України не мають зворотної дії в часі

Постанова ОП ККС ВС від 24.02.2025 року у справі № 552/4770/19 (провадження № 51-1524кмо24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125711164>

2.2. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземцями або особами без громадянства за межами України

Депутати державної думи рф не мають функціонального імунітету *ratione materiae* від кримінальної юрисдикції України у випадках вчинення міжнародних злочинів, порушень норм *jus cogens*, зокрема злочину агресії, воєнних злочинів, геноциду та інших злочинів, що порушують суверенітет і територіальну цілісність України та пов'язані з порушенням норм *jus cogens*

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 11.12.2025 у справі № 686/6637/23 (провадження № 51-1980км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132611452>

3. Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт кримінального правопорушення)

3.1. Обмежена осудність

За наявності об'єктивних даних, які ґрунтуються на висновку судово-психіатричної експертизи, особа визнається судом обмежено осудною і такий її стан повинен бути

врахований судом під час ухвалення остаточного рішення, яким закінчується кримінальне провадження, зокрема, може впливати на пом'якшення покарання такої особи за вчинення інкримінованого їй злочину. Щодо таких осіб приписи статей 50, 65 КК застосовуються з врахуванням положень ст. 20 КК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 14.07.2025 у справі № 237/3510/23 (провадження № 51-980км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129015175>

4. Співучасть у кримінальному правопорушенні

4.1. Поняття співучасті

Факт попередньої домовленості між співучасниками залежить не від конкретного часового проміжку перед вчиненням злочину (місяць, тиждень, день тощо), а від встановлення того, що до початку виконання об'єктивної сторони злочину учасники вже діяли спільно, узгоджено для досягнення спільних наслідків їхньої злочинної домовленості і з єдиною метою. Поведінка засуджених після вчинення умисного вбивства також додатково може підтверджувати спільність їхніх дій

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 30.09.2025 у справі № 138/2796/24 (провадження № 51-1648км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130710714>

Усвідомлення особою можливості вчинення певного кримінально-караного діяння і розуміння своєї ролі у спільному вчиненні такого діяння з іншою особою свідчить про досягнення спільного умислу між співучасниками. Помилка особи в юридичній кваліфікації вчиненого жодним чином не впливає на те, що далі відповідне діяння отримає правильну кримінально-правову оцінку з посиланням на положення кримінального закону

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 02.09.2025 у справі № 753/19118/19 (провадження № 51-1720км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129996813>

4.2. Види співучасників

Притягнення до кримінальної відповідальності за пособництво у вчиненні кримінального правопорушення за відсутності одночасного чи попереднього засудження виконавця цього кримінального правопорушення само собою не становить порушення права на справедливий судовий розгляд

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 06.05.2025 у справі № 991/1324/20 (провадження № 51-6702км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127358217>

4.3. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією

Про наявність попередньої змови групи осіб свідчить те, що депутат державної думи рф спільно з більше ніж 360 депутатами цього органу, попередньо обговоривши винесені на голосування проекти рішень, підтримав рішення про визнання самопроголошених республік і ратифікацію договорів про співпрацю з ними, що призвело до подальшого військового вторгнення та загибелі людей

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 11.03.2025 у справі № 607/4124/23 (провадження № 51-4813км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125825765>

У формулі кримінально-правової кваліфікації посилення на форму співучасті, а саме на ст. 28 КК, є зайвим, оскільки статті Загальної частини КК зазначаються лише для вказівки на стадію вчинення кримінального правопорушення або на роль особи, крім ролі виконавця (організатор, підбурювач або пособник). Якщо кримінальне правопорушення вчинено організованою групою, але ця форма співучасті не передбачена як самостійна кваліфікуюча ознака у відповідній статті Особливої частини КК, то діяння слід кваліфікувати за найбільш наближеною формою співучасті, яка передбачена у цій статті.

Про таку форму співучасті, як вчинення злочину організованою групою, може йтися не лише тоді, коли всі учасники такої групи були в її складі з самого початку функціонування групи, але й тоді, коли нові учасники приєдналися до організованої групи пізніше. Вони можуть не мати жодного стосунку до витоків створення такої групи. Оцінюючи наявність організованої групи, важливим є не факт залучення до неї з самого початку функціонування, а факт оцінки наявності тих ознак у групи, на які вказав законодавець у ч. 3 ст. 28 КК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 21.10.2025 у справі № 459/176/23 (провадження № 51-1313км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131320194>

5. Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень

5.1. Повторність кримінальних правопорушень

Діяння особи, яка вчинила два і більше епізодів кримінального правопорушення, передбаченого ст. 191 КК, кваліфікуються за ознакою повторності без постановлення обвинувального вироку стосовно цієї особи за першим епізодом у разі, коли суд в одному кримінальному провадженні встановив доведеність вини в першому епізоді, що утворює повторність, і в наступному, який кваліфікується як повторний

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 08.05.2025 у справі № 712/13009/15 (провадження № 51-4128км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127326388>

6. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

6.1. Необхідна оборона

Не є перевищенням меж необхідної оборони і не має наслідком кримінальну відповідальність застосування особою зброї або будь-яких інших засобів чи предметів для захисту від нападу озброєної особи або нападу групи осіб, а також для відвернення протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення, незалежно від тяжкості шкоди, яку заподіяно тому, хто посягає

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 25.09.2025 у справі № 382/1239/18 (провадження № 51-493км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130644073>

6.2. Крайня необхідність

Виконання законних вимог правоохоронців не є підставою для визнання порушення ПДР діянням, вчиненим у стані крайньої необхідності (ст. 39 КК), оскільки нормативно-правові акти, які регулюють діяльність правоохоронних органів, не передбачають можливості порушення зазначених Правил водієм

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 25.02.2025 у справі № 537/1473/20 (провадження № 51-3448км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125711224>

Перебування особи (волонтера) в зоні бойових дій в умовах високомобільної маневреної війни та отримання боєприпасів для свого карабіна від військових на блокпості для захисту держави, себе та інших від небезпеки є обставинами крайньої необхідності (ч. 1 ст. 39 КК)

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 17.12.2025 у справі № 342/848/23 (провадження № 51-3701км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132829260>

7. Звільнення від кримінальної відповідальності

7.1. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим

Звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим може мати місце лише тоді, коли кримінальне правопорушення завдає шкоди приватним інтересам фізичної особи, а не публічним інтересам. Оскільки безпосереднім об'єктом хуліганства (ст. 296 КК) є громадський порядок, а завдана конкретним особам шкода є лише проявом посягання на основний об'єкт, застосування ст. 46 КК до осіб, які вчинили хуліганство, є передчасним

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 11.11.2025 у справі № 643/5610/24 (провадження № 51-2765км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131853013>

7.2. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки

Передача особи на поруки підприємству, установі чи організації, з якими особа не перебуває у трудових відносинах або на навчанні, та, відповідно, не перебуває під їх постійним контролем, є неможливою

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 28.01.2025 у справі № 442/685/24 (провадження № 51-3246км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124808995>

Вчинення триваючого або продовжуваного злочину, двох або більше злочинів невеликої тяжкості, які становлять сукупність, не перешкоджає застосуванню ст. 47 КК за умови, що вони не утворюють реальної сукупності. Реальна сукупність злочинів має місце тоді, коли особа вчиненими в різний час (окремими) діями скоює два або більше злочинів, які мають різні склади і кваліфікуються окремо.

Якщо обвинуваченому пред'являється обвинувачення за чотирма епізодами діянь, які утворюють один склад продовжуваного кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 197-1 КК, їх кваліфікація здійснюється за однією частиною статті Особливої частини КК, що виключає сукупність злочинів, це дає підстави для застосування ст. 47 КК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 30.10.2025 у справі № 370/1140/23 (провадження № 51-1444км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131495483>

7.3. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки (ст. 48 КК) є правом, а не обов'язком суду. Для визнання того, що на час розгляду кримінального провадження в суді обстановка змінилася, суду необхідно встановити не тільки те, яка обстановка існувала під час вчинення кримінального правопорушення, а й те, в чому полягає її зміна на час розгляду справи, та навести в судовому рішенні конкретні дані, які свідчили б про зміну обстановки та втрату суспільної небезпечності діянням чи особою

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 16.10.2025 у справі № 752/13587/24 (провадження № 51-1968км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131130764>

7.4. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності

У результаті закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності на підставі ст. 49 КК за ініціативою та згодою особи, яка притягується до кримінальної відповідальності, суд не може і не повинен констатувати факт вчинення цією особою кримінально караного діяння

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 18.02.2025 у справі № 712/8174/23 (провадження № 51- 2807км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125435248>

Положеннями КПК не передбачено імперативних норм, які зобов'язують суд під час розгляду клопотання про застосування ст. 49 КК встановлювати фактичні обставини справи, оскільки для суду розгляд такого клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності є першочерговим.

Якщо клопотання про закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків давності притягнення особи до кримінальної відповідальності було подано в ході судового розгляду справи по суті, під час або після стадії з'ясування обставин та перевірки їх доказами (ст. 363 КПК), то суд за результатами розгляду цього клопотання, установивши наявність підстав для застосування положень ст. 49 КК, у своєму рішенні може (однак не зобов'язаний) установити факт скоєння обвинуваченим інкримінованого йому кримінально караного діяння та наявність у його діях складу злочину

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 22.05.2025 у справі № 709/2049/17 (провадження № 51-4256км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127702550>

8. Покарання та його види

8.1. Штраф

При призначенні покарання у виді штрафу суд зобов'язаний визначити його кратний розмір у співвідношенні до неоподатковованого мінімуму доходів громадян відповідно до вимог ст. 53 КК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 16.12.2025 у справі № 707/1509/24 (провадження № 51-178км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132789621>

8.2. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу

Позбавлення спеціального звання як додаткове покарання за ст. 54 КК може бути застосоване до особи, засудженої за тяжкий чи особливо тяжкий злочин, яка мала таке звання на момент вчинення кримінального правопорушення, незалежно від подальшого її звільнення зі служби

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 20.03.2025 у справі № 633/195/17 (провадження № 51-1564км20) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126088586>

Суд може призначити покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу, коли вважатиме неможливим його збереження у зв'язку із вчиненням особою тяжкого або особливо тяжкого злочину. Це покарання може бути призначене як у випадках, коли вчинений злочин був пов'язаний з використанням повноважень, якими наділяється особа у зв'язку з наявністю в неї відповідного звання, рангу, чину чи кваліфікаційного класу, так і тоді, коли такий зв'язок відсутній

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 12.08.2025 у справі № 991/1710/22 (провадження № 51-677км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129497083>

8.3. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю

Той факт, що засуджена за колабораційну діяльність (ч. 3 ст. 111-1 КК) під час окупації займала посаду в. о. директора навчального закладу та впроваджувала стандарти освіти держави-агресора, а в період розгляду кримінального провадження працювала вчителем і була класним керівником, мала вплив не тільки на навчання, але й на виховний процес, свідчить про необхідність призначення додаткового покарання у виді позбавлення права займатися освітньою та виховною діяльністю

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 30.01.2025 у справі № 644/4388/23 (провадження № 51-4564км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124904677>

У випадку, коли додаткове покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю не передбачене в санкції статті Особливої частини КК, суд може призначити його з покликанням на положення ч. 2 ст. 55 КК лише за умови, що з урахуванням характеру кримінального правопорушення, вчиненого за посадою або у зв'язку із заняттям певною діяльністю, особи засудженого та інших обставин справи суд визнає за неможливе збереження за ним права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 11.03.2025 у справі № 149/3010/23 (провадження № 51-5344км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125843761>

Відшкодування шкоди потерпілому, стан здоров'я членів родини засудженого, можливість мобілізації чи необхідність евакуації не є безумовними підставами для незастосування додаткового покарання у виді позбавлення права керування транспортними засобами. У разі виникнення обставин крайньої необхідності (зокрема, необхідності евакуації) керування транспортним засобом без відповідного права не вважатиметься протиправним згідно зі ст. 39 КК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 20.03.2025 у справі № 208/1752/21 (провадження № 51-3618км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126128050>

Необхідність використання транспортного засобу для сімейних потреб чи роботи не є безумовною підставою для незастосування до винної особи додаткового покарання у виді позбавлення права керувати транспортними засобами

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 25.06.2025 у справі № 147/642/21 (провадження № 51-306км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128522996>

Додаткове покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю може бути застосоване незалежно від того, чи пов'язане вчинення винним кримінального правопорушення з його посадою або із заняттям ним певною діяльністю

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 17.11.2025 у справі № 607/1756/25 (провадження № 51-2355км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132084075>

8.4. Виправні роботи

Призначення покарання у виді виправних робіт особі, яка була звільнена з роботи та зарахована на денну форму навчання, порушує приписи ст. 57 КК, відповідно до яких таке покарання відбувається за місцем роботи засудженого

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 26.11.2025 у справі № 629/1094/23 (провадження № 51-2319км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132238216>

8.5. Службові обмеження для військовослужбовців

Суд може замінити військовослужбовцю покарання у виді позбавлення волі на строк не більше двох років службовим обмеженням на той самий строк, якщо таке покарання не створює надмірного тягаря для особи і спрямоване на досягнення справедливого балансу між загальними інтересами суспільства та захистом основоположних прав людини

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 20.05.2025 у справі № 592/5221/22 (провадження № 51-4911км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127537731>

8.6. Арешт

Призначення покарання у виді арешту особі, яка на момент розгляду справи в апеляційному суді призвана на військову службу під час мобілізації, відповідає вимогам ст. 60 КК (у редакції ЗУ від 23.08.2023 № 3342-IX), згідно з якою таке покарання може бути призначено тільки військовослужбовцям, та не потребує заміни на інший вид покарання

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 16.09.2025 у справі № 583/2978/21 (провадження № 51-5529км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130307692>

9. Призначення покарання

9.1. Обставини, які пом'якшують покарання

З'явлення із зізнанням полягає в особистому добровільному письмовому або усному повідомленні особи до правоохоронних органів відомостей про вчинення протиправних дій або про підготовку до них, тоді як сприяння у встановленні істини, явка до слідчого для проведення слідчих дій, присутність під час судового розгляду на кожному судовому засіданні охоплюється активним сприянням розкриттю кримінального правопорушення

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 13.03.2025 у справі № 688/2796/22 (провадження № 51-5235км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125933353>

Відсутність активних дій засудженого щодо відшкодування шкоди потерпілим, спричиненої їм унаслідок ДТП, свідчить про відсутність щирого каяття, навіть

якщо потерпілі не заявляли цивільного позову, оскільки обов'язок відшкодування шкоди виникає з факту її заподіяння

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 19.03.2025 у справі № 619/4355/23 (провадження № 51-4779км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126021181>

Невизнання обвинуваченим своєї винуватості, заперечення факту вчинення протиправних дій та заподіяння тілесних ушкоджень потерпілому, відсутність доказів вибачення перед потерпілим та добровільного відшкодування шкоди свідчать про те, що він не усвідомив протиправності своїх дій та їх наслідків, не зробив належних висновків, що виключає можливість визнання наявності у нього щирого каяття як обставини, яка пом'якшує покарання

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 03.07.2025 у справі № 212/1970/18 (провадження № 51-265км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128719570>

Висновок про щирість каяття може бути зроблений судом виходячи з поведінки засудженого після вчинення інкримінованого йому злочину. Вибачення засудженого, висловлення жалю про свою поведінку і те, що трапилося внаслідок неї, повинні бути адресовані саме потерпілій особі, а не суду, оскільки суд оцінює факт щирості каяття саме перед потерпілою, а не перед судом

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 02.12.2025 у справі № 335/5060/24 (провадження № 51-2839км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132356122>

9.2. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом

Якщо при призначенні неповнолітньому покарання з урахуванням положень статей 99–102 КК таке покарання буде нижчим від найнижчої межі, встановленої в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу, додатково посилається на ст. 69 КК не потрібно

Постанова ОП ККС ВС від 07.04.2025 у справі № 754/15594/23 (провадження № 51-4274кмо24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126610115>

9.3. Призначення покарання за сукупністю вироків

Якщо особу звільнено від відбування покарання за попереднім вироком у зв'язку з усуненням законом караності діяння, за яке вона була засуджена, то при призначенні покарання за новим вироком суд не може застосувати правила ст. 71 КК, оскільки на момент ухвалення нового вироку у особи відсутня невідбута частина покарання за попереднім вироком

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 09.07.2025 у справі № 195/1886/24 (провадження № 51-1571км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128813066>

У випадку вчинення особою кримінального правопорушення під час іспитового строку, покарання, від якого вона була звільнена з випробуванням на підставі ст. 75 КК, вважається невідбутою частиною покарання та стає реальним, яке має приєднуватися до покарання, призначеного новим вироком

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 15.07.2025 у справі № 462/7107/24 (провадження № 51-426км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129015149>

9.4. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення, домашнього арешту

У разі вчинення особою нового кримінального правопорушення під час іспитового строку (ст. 75 КК) призначення покарання у виді штрафу за новим вироком не звільняє суд від обов'язку застосувати правила сукупності вироків. Хоча штраф і підлягає самостійному виконанню згідно з ч. 3 ст. 72 КК, суд повинен застосувати ст. 71 КК та визначити остаточне покарання, яке має бути більшим як від покарання за нове правопорушення, так і від невідбутої частини покарання за попереднім вироком. Суд визначає остаточне покарання у виді сукупності невідбутої частини покарання за попереднім вироком і покарання за новим вироком та ухвалює рішення про їх самостійне виконання

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 18.02.2025 у справі № 369/18964/23 (провадження № 51-3907км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125364489>

Положення ст. 72 КК за своєю суттю є регулятивними, тому використання суміжних еквівалентів для перерахунку одного виду покарання в інший є не застосуванням кримінального закону за аналогією, а використанням наявної в законі техніко-законодавчої схеми. При цьому з кількох можливих співвідношень різних видів покарань суд обирає те, що є найбільш сприятливим для інтересів особи

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 12.05.2025 у справі № 638/7426/24 (провадження № 51-5317км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127358276>

Період перебування засудженого в установі відбування покарання до обрання судом касаційної інстанції йому запобіжного заходу, є періодом відбування покарання за вироком суду першої інстанції, на виконання якого засудженого і було взято під варту та направлено до відповідної установи відбування покарання, та не потребує окремого зарахування в порядку ч. 5 ст. 72 КК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 03.07.2025 у справі № 289/2107/20 (провадження № 51-460км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128719577>

10. Звільнення від покарання та його відбування

10.1. Звільнення від відбування покарання з випробуванням

Наявність у особи статусу фізичної особи – підприємця не можна вважати достатнім підґрунтям для висновку про можливість її виправлення без відбування покарання, оскільки цей статус автоматично не свідчить про здійснення соціально корисної діяльності, про отримання законних доходів для забезпечення власних потреб, про встановлення та підтримання соціальних зв'язків і комунікацій, притаманних законній господарській діяльності

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 19.06.2025 у справі № 205/4192/23 (провадження № 51-1568км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128387148>

10.2. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років

Для вирішення питання про можливість звільнення від відбування покарання вагітних жінок або жінок, які мають дітей віком до семи років, на підставі ст. 79 КК важливе значення мають відомості, що характеризують засуджену, її особистісні та соціально-демографічні ознаки, спосіб життя, соціальні зв'язки, посткримінальну поведінку, її ціннісні орієнтири тощо

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 13.11.2025 у справі № 127/1845/24 (провадження № 51-2902км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132084051>

10.3. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку

Закінчення встановлених у частинах 1, 2 ст. 80 КК строків давності виконання обвинувального вироку є підставою для звільнення засудженого від відбування призначеного йому цим вироком покарання, з урахуванням положень частин 3 та 4 цієї статті.

Покарання, строк давності виконання якого вплив відповідно до положень ст. 80 КК, не може бути приєднано до покарання, призначеного за новим вироком, при вирішенні питання про призначення покарання за сукупністю вироків відповідно до ст. 71 КК.

Суд у конкретному кримінальному провадженні може прийняти рішення щодо звільнення особи від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку, за наявності для цього підстав, передбачених ст. 80 КК, не лише в порядку статей 537, 539 КПК, а й за наслідками розгляду справи, про що має бути зазначено в резолютивній частині рішення

Постанова ОП ККС ВС від 10.02.2025 у справі № 229/207/24 (провадження № 51-2789кмо24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125191980>

10.4. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання для проходження військової служби

Звільнення засудженого з військової служби у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком не позбавляє його права на умовно-дострокове звільнення від відбування покарання для проходження військової служби. Для реалізації цього права засуджений має звернутися з відповідною заявою до адміністрації установи виконання покарань, після чого рішення про його умовно-дострокове звільнення ухвалюється судом у порядку виконання судових рішень

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 03.06.2025 у справі № 734/2253/24 (провадження № 51-176км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128844818>

11. Інші заходи кримінально-правового характеру

11.1. Спеціальна конфіскація

Спеціальна конфіскація не може бути застосована до автомобіля, якщо у формулюванні обвинувачення, визнаного судом доведеним, відсутнє посилання на використання обвинуваченим цього транспортного засобу як знаряддя злочину

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 07.05.2025 у справі № 335/12523/23 (провадження № 51-3838км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127326367>

II. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

12. Злочини проти основ національної безпеки України

12.1. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади (ст. 109 КК)

Залежно від конкретних обставин кримінальних правопорушень та з урахуванням диспозиції ч. 1 ст. 110 та ч. 2 ст. 109 КК особа може нести кримінальну відповідальність за замах на вчинення цих злочинів

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 28.04.2025 у справі № 148/31/23 (провадження № 51-4336км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127136219>

12.2. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України (ст. 110 КК)

Дії депутата державної думи федеральних зборів рф, який за попередньою змовою групою осіб, з метою зміни меж території та державного кордону України, голосував за визнання самопроголошених республік на території України та ратифікацію договорів про дружбу з ними, що призвели до загибелі людей та інших тяжких наслідків внаслідок подальшого військового вторгнення, утворюють склад злочину, передбаченого ч. 3 ст. 110 КК.

Відсутність у обвинувальному акті інформації про потерпілих осіб у такому кримінальному провадженні не впливає, не виключає та не спростовує встановлених судом обставин щодо наслідків від дій представника влади

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 15.07.2025 у справі № 686/13251/22 (провадження № 51-1198км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128905895>

У разі, коли публічні заклики до зміни меж території України, здійснені в різний час, стосуються різних подій і мають різний контекст, якщо кожен з них містив усі елементи складу злочину, передбаченого ст. 110 КК, то вони утворюють повторність кримінальних правопорушень

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 17.09.2025 у справі № 212/4527/23 (провадження № 51-1894км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130409838>

Депутат державної думи рф за участь у голосуванні за рішення, спрямовані на зміну меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, що призвели до загибелі людей та інших тяжких наслідків, несе кримінальну відповідальність за ст. 110 КК. Такі дії не можуть вважатися лише висловленням політичної позиції, оскільки вчиняються за попередньою змовою з іншими особами, з усвідомленням незалежності України як держави з міжнародно визнаними кордонами, а також із розумінням неприпустимості втручання у внутрішні справи суверенних держав відповідно до міжнародних актів

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 20.11.2025 у справі № 607/4119/23 (провадження № 51-5282км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132084134>

Дії особи, яка одним нероздільним діянням в один момент часу та в одному місці одночасно вчиняє діяння, спрямовані на зміну меж території України і з цією метою бере участь в організації та проведенні незаконних виборів та/або референдумів на тимчасово окупованій території, утворюють ідеальну сукупність кримінальних правопорушень і підлягають кваліфікації за ч. 2 ст. 110 та ч. 5 ст. 111-1 КК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 08.12.2025 у справі № 185/7229/23 (провадження № 51-3301км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132590454>

12.3. Державна зрада (ст. 111 КК)

Передача інформації, відомостей, вчинення інших дій, які безпосередньо впливають на суверенітет, територіальну цілісність та недоторканність, обороноздатність, державну, економічну чи інформаційну безпеку України в одній чи кількох формах, визначених диспозицією ст. 111 КК, охоплюється складом державної зради. Суб'єктивні переконання особи щодо правильності надання допомоги державі-агресору через незгоду з політикою України як держави не виключають складу злочину державної зради

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 11.03.2025 у справі № 521/9656/23 (провадження № 51-5433км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125933377>

Для кваліфікації діяння як державної зради за ч. 1 ст. 111 КК визначальним є наявність громадянства України та досягнення особою 16-річного віку, а не перебування на певній посаді чи наявність службових обов'язків. Звільнення особи з посади прокурора в Україні за власним бажанням не впливає на можливість притягнення її до кримінальної відповідальності за державну зраду

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 27.03.2025 у справі № 759/10956/17 (провадження № 51-2071км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126259380>

Громадянин України, який зайняв одну з посад у незаконних органах влади, правоохоронних або судових органах на окупованих територіях та почав здійснювати обов'язки за посадою, може бути притягнений до кримінальної відповідальності за сукупністю кримінальних правопорушень: за державну зраду (оскільки його діяльність може становити одну з форм державної зради) та колабораційну діяльність (оскільки він зайняв певну посаду в незаконних органах влади).

Наявність можливості покинути окуповану територію, не співпрацюючи з окупаційною владою, свідчить про відсутність психічного примусу та усвідомлений перехід на бік ворога й надання йому допомоги

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 21.07.2025 у справі № 331/4882/23 (провадження № 51-354км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129086839>

Склади злочинів, передбачених ч. 2 ст. 111 та ч. 3 ст. 114-2 КК, мають спільні ознаки, оскільки «перехід на бік ворога в період збройного конфлікту» і «надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України» можуть полягати, серед іншого, у переданні інформації, згаданої в ст. 114-2 КК.

Відмінність між статтями 114-2 і 111 КК у разі передання інформації, згаданої в ст. 114-2 КК, полягає в характері умислу, з яким вчиняються інкриміновані дії. При вчиненні державної зради передача певної інформації спрямована на реалізацію мети спричинити шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України. Така мета виходить за межі *mens rea* у злочині, передбаченому ст. 114-2 КК, і утворює умисел, характерний для державної зради

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 14.10.2025 у справі № 711/4047/22 (провадження № 51-3940км22) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131320122>

Умисел у державній зраді (ст. 111 КК) спрямований на спричинення шкоди суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України. Дії особи, яка під час активних бойових дій послідовно та оперативно, у невеликі проміжки часу, передавала

представникам ворожої держави особливо чутливі для держави дані про розташування військових об'єктів, техніки й особового складу ЗСУ, кваліфікуються як державна зрада (ст. 111 КК)

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 21.10.2025 у справі № 210/3372/22 (провадження № 51-1799км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131320191>

Надання допомоги у проведенні підривної діяльності проти України (ст. 111 КК) може мати місце у випадку передачі представникам іноземної держави певних відомостей, які не належать до державної таємниці, але сприяють іноземній державі в досягненні нею цілей, пов'язаних із веденням підривної діяльності

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 25.09.2025 у справі № 490/3578/22 (провадження № 51-3011км22) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130755381>

Діяння особи можуть кваліфікуватися за сукупністю злочинів, передбачених частинами 1, 2 ст. 111 «Державна зрада» та ч. 7 ст. 111-1 «Колабораційна діяльність» КК, якщо вони вчинені окремими, але взаємопов'язаними діями, де перша стаття стосується зради (перехід на бік ворога або допомога в підривній діяльності), а друга – колаборації (зайняття посад у незаконних органах влади)

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 11.12.2025 у справі № 127/7019/24 (провадження № 51-2760км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132871053>

12.4. Колабораційна діяльність (ст. 111-1 КК)

Відсутність наказу представника окупаційної влади про призначення обвинуваченого директором підприємства не спростовує його винуватості в колабораційній діяльності, що полягала у фактичному керуванні підприємством, за наявності інших зібраних у справі доказів в їх сукупності, в тому числі показань у судовому засіданні свідків та досліджених письмових доказів

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 11.06.2025 у справі № 641/2225/23 (провадження № 51-5923км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128347500>

Для притягнення громадянина України до кримінальної відповідальності за впровадження стандартів освіти держави-агресора у закладі освіти (ч. 3 ст. 111-1 КК) визначальним є фактичне виконання особою функцій керівника школи, усвідомлення своїх дій та сприйняття її як керівника іншими особами

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 18.11.2025 у справі № 953/2635/23 (провадження № 51-3012км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132084029>

Стаття 111-1 КК передбачає кримінальну відповідальність за різні кримінально карані діяння. Залежно від інкримінованої форми колабораціонізму одні з них можуть вчинюватися спеціальним суб'єктом, а інші – загальним, для одних форм

колабораціонізму важливим є місце вчинення кримінального правопорушення, а для інших – ні. Тобто залежно від форми колабораціонізму, яка інкримінується особі, місце вчинення діяння як ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення може мати кримінально-правове значення або ж ні (наприклад, ця ознака не має кримінально-правового значення у разі здійснення пропаганди в закладах освіти (ч. 3 ст. 111-1 КК), передачі матеріальних ресурсів (ч. 4 ст. 111-1 КК))

Постанова ОП ККС ВС від 01.12.2025 у справі № 638/18926/23 (провадження № 51-714кмо25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132476385>

12.5. Пособництво державі-агресору (ст. 111-2 КК)

Передача представникам збройних формувань рф матеріальних ресурсів, які не перебувають у безпосередньому володінні або користуванні особи, або які є в загальному обігу, але особа безпосередньо не має над ними контролю, кваліфікується за ст. 111-2 КК як пособництво державі-агресору

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 31.07.2025 у справі № 646/3927/23 (провадження № 51-5461км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129342876>

У разі інкримінування особі надання допомоги окупаційній адміністрації з метою забезпечення перевезень військової техніки та особового складу ворожих збройних сил (ст. 111-2 КК) суд має чітко зазначити, якими саме доказами підтверджується наявність такої мети. Ці питання стосуються правильного встановлення фактичних обставин кримінального провадження та доведеності обсягу висунутого обвинувачення і потребують дослідження й аналізу доказів у справі

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 24.09.2025 у справі № 761/23109/23 (провадження № 51-5345км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130793469>

12.6. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану (ст. 114-2 КК)

Підрозділи Державної прикордонної служби України належать до числа інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, а тому поширення відомостей про їх розташування охоплюється складом злочину, передбаченого ч. 2 ст. 114-2 КК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 12.08.2025 у справі № 576/3421/23 (провадження № 51-1456км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129526592>

Військова служба правопорядку є спеціальним правоохоронним формуванням у складі ЗСУ, а тому поширення відомостей про її розташування охоплюється складом злочину, передбаченого ч. 2 ст. 114-2 КК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 23.10.2025 у справі № 725/4553/24 (провадження № 51-2677км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131394151>

13. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

13.1. Умисне вбивство (ст. 115 КК)

Особи є співвиконавцями умисного вбивства, якщо вони діяли з умислом на вчинення цього злочину та завдали потерпілому різні тілесні ушкодження, незалежно від того, яке з них виявилось безпосередньою причиною смерті останнього

Постанова колегії суддів ККС ВС від 14.01.2025 у справі № 760/7012/17-к (провадження № 51-5440км19) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124689381>

Якщо особа усвідомлено завдає поштовх потерпілому, який перебуває в небезпечному положенні, стоячи на нестійкому предметі спиною до відчиненого вікна на значній висоті, це може свідчити про усвідомлення суспільної небезпечності її дій, передбачення можливості настання смерті та її свідоме припущення. Навіть за наявності невизначеного (альтернативного) умислу, коли особа передбачає можливість настання різних наслідків, кваліфікація здійснюється за фактично заподіяними наслідками. Небажання смерті потерпілого, але свідоме припущення її настання не виключає умисної вини до її заподіяння

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 13.03.2025 у справі № 201/974/22 (провадження № 51-2994км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125876583>

Дії особи кваліфікуються як умисне вбивство особи у зв'язку з виконанням нею службового або громадського обов'язку (п. 8 ч. 2 ст. 115 КК) у тих випадках, коли злочин вчинено з метою не допустити або припинити правомірну діяльність особи, у зв'язку із виконанням нею свого обов'язку, змінити характер цієї діяльності, а також у разі помсти за здійснення такої діяльності незалежно від часу, який минув до умисного вбивства. Виконанням службового обов'язку є діяльністю особи, яка входить до кола її повноважень

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 14.07.2025 у справі № 237/3510/23 (провадження № 51-980км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129015175>

Використання особою під час конфлікту у громадському місці (парку) гранати, яка призначена для ураження живої сили та осколки якої розлітаються на відстань 100 метрів, за наявності поблизу невизначеної кількості осіб свідчить про умисел на вбивство двох або більше осіб, способом, небезпечним для життя багатьох осіб та з хуліганських мотивів (п. п. 1, 5, 7 ч. 2 ст. 115 КК)

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 14.10.2025 у справі № 754/12407/18 (провадження № 51-347км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131097005>

Застосування до потерпілого без його згоди наркотичних, психотропних, отруйних або сильнодіючих речовин (обманне або непомітне введення в організм потерпілого

таких речовин) з метою заволодіння його майном, якщо такі дії призвели до смерті потерпілого і винна особа усвідомлювала можливість настання смертельних наслідків, підлягає кваліфікації за п. 6 ч. 2 ст. 115 КК як умисне вбивство з корисливих мотивів та статтею, якою передбачено відповідальність за посягання на чуже майно із використанням способу, небезпечного для життя і здоров'я, – ч. 4 ст. 187 КК.

Якщо умисел на заволодіння майном виник у винного після вбивства, вчиненого з інших мотивів, то кваліфікація за п. 6 ч. 2 ст. 115 КК виключається. Таке діяння може бути кваліфіковане за певною частиною ст. 115 КК та відповідними статтями, що передбачають відповідальність за кримінальні правопорушення проти власності

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 25.09.2025 у справі № 705/2187/21 (провадження № 51-2326км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130793590>

Умисне вбивство кваліфікується як вчинене з особливою жорстокістю, якщо винний, позбавляючи потерпілого життя, усвідомлював, що завдає йому особливих фізичних, психічних чи моральних страждань. Велика кількість тілесних ушкоджень під час вчинення умисного вбивства сама по собі не в усіх випадках може свідчити про наявність особливої жорстокості. Нанесення потерпілому після вогнепальних поранень додаткових ударів протягом короткого проміжку часу не може свідчити про вчинення особою злочину з особливою жорстокістю, якщо такі дії спрямовані на доведення умислу на вбивство до кінця

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 04.11.2025 у справі № 278/528/18 (провадження № 51-7575км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131648931>

Обливання потерпілої бензином у ділянці голови, шиї і тулуба з подальшим підпалом є проявом особливої жорстокості та ключовим чинником для визначення форми вини, що свідчить про наявність прямого умислу в особи на вбивство. Той факт, що після підпалу обвинувачений намагався загасити полум'я і викликав швидку допомогу, не спростовує наявності умислу на позбавлення життя потерпілої, оскільки такі дії були вчинені після реалізації злочинного наміру і не впливають на кримінально-правову оцінку його дій

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 08.12.2025 у справі № 392/843/24 (провадження № 51-2648км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132556402>

13.2. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК)

У кримінальних правопорушеннях із похідними наслідками діяння безпосередньо породжує лише проміжний наслідок, який у свою чергу викликає наслідки похідні. Реальну можливість настання похідних наслідків створює не діяння само по собі, а викликані ним проміжні наслідки з урахуванням супутніх обставин. Отже, смерть як похідний наслідок і кінцевий результат злочину, передбаченого ч. 2 ст. 121 КК, не може виступати прямим наслідком вчиненого особою діяння. Якщо встановлені обставини

свідчать, що за об'єктивними даними смерть, заподіяна потерпілому, є саме прямим наслідком протиправного впливу з боку обвинуваченого, то має місце прямий необхідний причинний зв'язок.

Враховуючи вищезазначене усвідомлене завдання особою ударів кухонним ножом в обличчя, шию, плече та грудну клітку потерпілому, внаслідок чого останній отримав тяжке тілесне ушкодження, яке стало безпосередньою причиною його смерті, виключає психічне ставлення особи до вчиненого у формі злочинної недбалості та свідчить про передчасність висновків про відсутність підстав для кваліфікації кримінального правопорушення за ч. 1 ст. 115 КК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 22.05.2025 у справі № 617/1927/21 (провадження № 51-51км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127702549>

13.3. Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей (ст. 137 КК)

Керівник благодійної організації, який без належного оформлення документації, потрібної для діяльності наметового містечка, організував дитячий відпочинок у наметах біля водойми, не облаштованої для цього, що призвело до утоплення малолітнього, підлягає кримінальній відповідальності за ч. 2 ст. 137 КК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 16.07.2025 у справі № 193/650/21 (провадження № 51-1734км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128962579>

13.4. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником (ст. 140 КК)

Дії лікаря-анестезіолога, який під час проведення пластичної операції з естетичної хірургії у вигляді корекції скелета носа не здійснив належного догляду за потерпілою в період виходу її з наркозу до відновлення свідомості, своєчасно не провів відсмоктування вмісту трахеї та бронхів, що призвело до розвитку гострої дихальної недостатності внаслідок аспіраційної асфіксії, перебувають у причинному зв'язку з настанням смерті потерпілої особи й утворюють склад кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 140 КК

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 16.01.2025 у справі № 466/10640/16 (провадження № 51-2409км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124561007>

Кримінальна відповідальність медичного працівника за неналежне виконання ним своїх професійних обов'язків виключається, якщо він не мав можливості виконати свої обов'язки належним чином через неявку пацієнта на прийом, що було важливим для встановлення правильного діагнозу та проведення належного лікування, за умови інформування пацієнта про можливі ускладнення в разі недотримання лікарських рекомендацій

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 17.04.2025 у справі № 367/5417/18 (провадження № 51-2801км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126767153>

14. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

14.1. Порушення недоторканності житла (ст. 162 КК)

Квартира, призначена для постійного або тимчасового проживання, проте в конкретний проміжок часу не придатна для цього через відсутність відповідного внутрішнього оздоблення та ремонту, відповідає всім ознакам житла як предмету кримінального правопорушення, визначеного ст. 162 КК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 17.07.2025 у справі № 686/4313/20 (провадження № 51-25км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129015163>

Проникнення до автомобіля, поєднане з крадіжкою майна, вартість якого на час заволодіння не перевищувала 2 НМДГ, після декриміналізації крадіжки на цю суму утворює незаконне проникнення до іншого володіння особи (ст. 162 КК)

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 03.09.2025 у справі № 755/12775/23 (провадження № 51-1802км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130025806>

Проникнення поліцейським на огорожену територію без згоди власників домоволодіння та без рішення суду в невідкладному випадку, пов'язаному з безпосереднім переслідуванням особи для припинення правопорушення, не утворює складу злочину, передбаченого ст. 162 КК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 18.09.2025 у справі № 165/2454/21 (провадження № 51-513км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130456907>

15. Кримінальні правопорушення проти власності

15.1. Крадіжка (ст. 185 КК)

Для кваліфікації дій обвинуваченого як крадіжки з проникненням (ч. 3 ст. 185 КК) не має значення технічний спосіб проникнення в житло, визначальними є встановлений власником обмежений режим доступу та наявність в особи умислу на незаконне проникнення з метою заволодіння чужим майном. Відсутність замка, його непридатність або незамокнені двері не дають підстав вважати доступ на приватну територію вільним і необмеженим

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 10.04.2025 у справі № 761/1573/23 (провадження № 51-3754км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126610130>

Якщо дії особи, яка розраховувалась за товар в різних магазинах та аптеках банківською картою через безконтактну платіжну систему «Pay Pass», що належить потерпілому, охоплювалися єдиним умислом на вчинення крадіжки, то вартість викраденого майна визначається загальною сумою завданої матеріальної шкоди, навіть якщо по жодному

з інкримінованих епізодів сума викраденого майна не перевищувала нижньої межі, необхідної для притягнення до кримінальної відповідальності за ст. 185 КК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 09.07.2025 у справі № 552/7870/22 (провадження № 51-5263км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128845021>

Заволодіння річчю, залишеною або забутою її власником, особою, яка знала, кому належить ця річ, і усвідомлювала, що власник може за нею повернутися, слід оцінювати не як привласнення знахідки, а як крадіжку чужого майна

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 21.08.2025 у справі № 688/2554/22 (провадження № 51-5245км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129691181>

Дії інспектора патрульної служби, який у присутності свідків під виглядом законного вилучення для документування слідів ДТП привласнив виявлені на місці ДТП шолом і тактичні рукавиці та в подальшому розмістив на інтернет-сайті «OLX» оголошення про продаж зазначених речей, містять всі ознаки крадіжки, а не знахідки

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 09.09.2025 у справі № 756/4840/16 (провадження № 51-222км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130138603>

15.2. Розбій (ст. 187 КК)

За наявності єдиної спільної мети та узгодженості дій обвинувачених, що свідчать про їхню попередню домовленість саме на вчинення розбою, виконання кожним з обвинувачених під час нападу різних дій (завдання ударів, вилучення речей) не може бути підставою для кваліфікації вчиненого за статтями закону, які передбачають відповідальність за окремі злочинні дії

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 08.05.2025 у справі № 331/4515/23 (провадження № 51-5339км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127297871>

Як наявність чи відсутність у потерпілого на момент вчинення кримінального правопорушення майна або грошей, так і наявність чи відсутність в обвинуваченого інформації про це не виключає наявності в діях особи ознак складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 187 КК, яке є закінченим з моменту нападу, вчиненого з метою заволодіння чужим майном

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 08.05.2025 у справі № 207/722/23 (провадження № 51-2686км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127297857>

15.3. Шахрайство (ст. 190 КК)

Якщо особа під приводом організації незаконного перетину державного кордону військовозобов'язаним отримує від нього грошові кошти, не маючи реального наміру виконувати обіцяне, а лише використовує вигадану інформацію як спосіб заволодіння

чужим майном, такі дії слід кваліфікувати як шахрайство (ст. 190 КК), а не як організацію незаконного переправлення осіб через державний кордон (ст. 332 КК). Визначальним для розмежування цих складів кримінальних правопорушень є мотив та мета вчиненого діяння

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 10.03.2025 у справі № 466/5535/23 (провадження № 51-4623км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125933323>

Дії особи, яка, використовуючи довірливі відносини, під виглядом надання бухгалтерських послуг заволоділа грошовими коштами потерпілого, які мали бути спрямовані на сплату податків потерпілим, чим спричинила йому матеріальну шкоду у великому розмірі, утворюють склад шахрайства (ст. 190 КК)

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 11.09.2025 у справі №752/3924/23 (провадження №51-586км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130231721>

15.4. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК)

Дії державного реєстратора, які полягали виключно в реєстрації юридичної особи, за відсутності доказів учинення ним інших дій, які б вказували на те, що він обернув на свою користь чуже майно, зловживаючи своїми повноваженнями, чи сприяв іншим особам у цьому за попередньою змовою, не утворюють складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 28.01.2025 у справі № 642/3614/17 (провадження № 51-3892км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124866051>

Факт вилучення грошових коштів із банківських рахунків особою, яка зловживала своїм службовим становищем, є достатнім для інкримінування їй складу злочину, передбаченого ст. 191 КК. Подальше повернення коштів, якими особа незаконно заволоділа, не впливає на кримінально-правову оцінку вчиненого

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 22.04.2025 у справі № 172/689/18 (провадження № 51-16км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126843787>

Обов'язковою складовою злочину, передбаченого ст. 191 КК, є наявність в обвинуваченого спеціальних повноважень щодо розпорядження відповідним майном. У разі обвинувачення за цією нормою закону необхідно доводити, що обвинувачений мав такі повноваження або мав владні повноваження, які давали можливість впливати на осіб, яким майно ввірене чи у віданні яких воно перебуває

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 16.10.2025 у справі № 161/21477/20 (провадження № 51-42км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131320340>

16. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

16.1. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК)

Особа може бути суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 204 КК, незалежно від того, чи здійснює вона господарську діяльність, чи є найманим працівником тощо. Адже для цілей ч. 1 ст. 204 КК незаконні придбання чи зберігання з метою збуту, збут одного з видів підакцизних товарів не потребують обов'язкової прив'язки до певного статусу з точки зору трудових чи господарських відносин

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 04.11.2025 у справі № 751/4440/24 (провадження № 51-1083км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131727405>

17. Кримінальні правопорушення проти довкілля

17.1. Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (ст. 249 КК)

Сам факт належності чи неналежності заборонених знарядь лову особі жодним чином не впливає на кримінально-правову оцінку вчиненого за ст. 249 КК. Для кваліфікації важливим є встановлення того, чи відбувся вилов риби такими забороненими знаряддями, а не їхня належність особі

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 30.09.2025 у справі № 467/1016/23 (провадження № 51-2773км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130710702>

18. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

18.1. Терористичний акт (ст. 258 КК)

Вплив на прийняття рішення депутатами сільської ради шляхом вчинення вибухів у сесійній залі, що призвели до загибелі людей та заподіяння значної майнової шкоди, кваліфікується як терористичний акт

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 24.11.2025 у справі № 306/762/24 (провадження № 51-683км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132197151>

18.2. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів (ст. 264 КК)

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів, яке призвело до завдання необережних тяжких тілесних ушкоджень, повністю охоплюється ст. 264 КК та не потребує додаткової кваліфікації за ст. 128 цього Кодексу

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 14.01.2025 у справі № 362/5056/13-к (провадження № 51-3142км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124522544>

19. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

19.1. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою (ст. 272 КК)

Про порушення начальником цеху правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою на виробництві свідчить той факт, що, не маючи відповідного дозволу на проведення робіт із підвищеною небезпекою, він надав розпорядження про запуск виробництва хлорбензолу, де внаслідок розгерметизації трубопроводу стався розлив продуктів хлорування, що призвело до часткової загазованості з подальшим спалахом парогазової суміші, у результаті чого виникла пожежа

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 13.02.2025 у справі № 332/720/18 (провадження № 51-4145км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125265426>

Залучення директором підприємства для виконання робіт з підвищеною небезпекою особи не з числа працівників, а за договором підряду, не звільняє директора від кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки цим підрядником під час виконання ним робіт (ст. 272 КК), якщо він не мав відповідних дозволів на виконання робіт з підвищеною небезпекою, не пройшов спеціальне навчання і перевірку знань та медичний огляд

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 07.07.2025 у справі № 332/57/22 (провадження № 51-710км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128752594>

20. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

20.1. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК)

Протиправність дій потерпілого пішохода, який перебував на проїзній частині дороги, не звільняє водія від обов'язку виконати вимогу п. 12.3 ПДР і негайно вжити заходів для зменшення швидкості аж до зупинки транспортного засобу або безпечного для інших учасників руху об'їзду перешкоди

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 14.01.2025 у справі № 592/7961/18 (провадження № 51-2362км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124522524>

Якщо висновком експертизи встановлено, що технічний стан трамвайної колії був визначальною причиною сходження трамвая з рейок та унеможлиблював безпечний рух навіть при дотриманні встановлених правил, то суд мав перевірити такі обставини і надати їм оцінку, оскільки такі обставини мають істотне значення для встановлення наявності чи відсутності причинно-наслідкового зв'язку між діями водія трамвая та наслідками, а, отже, для вирішення питання про його винуватість у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 286 КК

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 06.05.2025 у справі № 522/21764/18 (провадження № 51-4076км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127190163>

Суд не може посилатись на таку обставину, як обгін у населеному пункті, якщо відсутній дорожній знак «населений пункт». Проте включення цієї обставини не впливає на висновок про порушення правил обгону, передбачених пп. «в» п. 14.6 ПДР, оскільки вказана норма цих Правил передбачає більш суворі вимоги до поведінки водіїв під час здійснення обгону поза населеним пунктом ніж у населеному пункті, а саме заборону обгону за 100 м до пішохідного переходу поза населеним пунктом на відміну від заборони обгону за 50 м до пішохідного переходу у населеному пункті

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 16.07.2025 у справі № 455/338/20 (провадження № 51-4482км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129015139>

20.2. Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК)

Заволодіння транспортним засобом особою, яка є співвласником цього транспортного засобу на праві спільної сумісної власності подружжя, не утворює склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 289 КК. Факт реєстрації автомобіля на ім'я одного з подружжя та отримання ним комплекту ключів і свідоцтва про реєстрацію не підтверджують набуття цього майна в особисту приватну власність, якщо транспортний засіб був придбаний під час шлюбу за спільні кошти і відсутній належно оформлений договір дарування

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 17.04.2025 у справі № 759/23571/19 (провадження № 51-546км20) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126975052>

21. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

21.1. Хуліганство (ст. 296 КК)

Застосування насильства, зумовлене неприязними відносинами з потерпілим та прагненням заподіяти конкретній особі шкоди з особистих спонукань, вчинене у громадському місці (у дворі житлового будинку) у присутності сторонніх осіб, за відсутності мотиву явної неповаги до суспільства, не дає підстав для кваліфікації дій як хуліганства

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 16.01.2025 у справі № 755/4443/19 (провадження № 51-4475км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124561000>

Застосування вогнепальної зброї мешканцем багатоквартирного будинку шляхом здійснення пострілів через входні двері власної квартири в напрямку місць загального користування в нічний час під час дії воєнного стану, що створило реальну загрозу для життя чи здоров'я інших мешканців, свідчить про наявність у його діях складу злочину, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 04.06.2024 у справі № 369/8341/22 (провадження № 51-1007км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128300492>

21.2. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів (ст. 301 КК)

Зміни до КК, якими посилено покарання за розповсюдження дитячої порнографії та перенесено відповідні норми з частин 4, 5 ст. 301 до нової ст. 301-1 КК, не є декриміналізацією діяння, адже відповідальність за такі дії передбачена в обох редакціях КК. У такому випадку застосовується закон, який діяв на час вчинення злочину, оскільки новий закон посилює кримінальну відповідальність.

Предметом злочину, передбаченого ст. 301 КК, можуть бути цифрові зображення порнографічного характеру, оскільки заборона визначених у диспозиції цієї статті дій з інформацією порнографічного характеру не обмежує форми, у яких така інформація може бути представлена

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 27.05.2025 у справі № 161/5016/21 (провадження № 51-5933км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127826090>

22. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення

22.1. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК)

Відсутність у матеріалах справи банківських документів, відомостей про стан рахунків чи матеріалів НСРД не спростовує наявності корисливого мотиву та умислу на збут особливо небезпечної психотропної речовини за наявності достатнього обсягу належних і допустимих доказів, які в сукупності свідчать про те, що обвинувачений придбав і зберігав психотропну речовину в особливо великих розмірах з метою її подальшого збуту та збагачення. Нез'ясування джерела походження психотропних речовин та їх відправника чи володільця не впливає на правильність кваліфікації дій особи за ст. 307 КК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 04.06.2025 у справі № 686/20198/22 (провадження № 51-565км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128309294>

Якщо у винної особи був єдиний умисел щодо незаконного придбання, зберігання та збуту наркотичного засобу, психотропної речовини або їх аналогів в особливо великому розмірі, вчинені нею діяння щодо одного й того ж предмета злочину, без значного розриву в часі, потрібно розглядати як єдиний (одиничний) злочин, що має кваліфікуватися за ч. 3 ст. 307 КК

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 26.08.2025 у справі № 676/559/21 (провадження № 51-1983км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129801751>

22.2. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (ст. 309 КК)

Кваліфікуюча ознака «ті самі дії, вчинені протягом року після засудження за цією статтею», передбачена ч. 2 ст. 309 КК, встановлює кримінальну відповідальність за відповідні дії, вчинені особою протягом року після ухвалення обвинувального вироку за цією статтею, а не після повідомлення їй про підозру чи затвердження прокурором обвинувального акта

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 08.01.2025 у справі № 755/10941/22 (провадження № 51-1551км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124409881>

23. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

23.1. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України (ст. 332 КК)

Для наявності в діях організатора закінченого складу незаконного переправлення осіб через державний кордон України (ч. 1 ст. 332 КК) не є обов'язковим факт перетину кордону особою, яка, згідно з планом, мала перетнути кордон, оскільки відповідальність для організатора настає вже за сам факт організації, керівництва та сприяння порадами, засобами тощо

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 16.12.2025 у справі № 714/1508/22 (провадження № 51-2413км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132692283>

23.2. Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період (ст. 336 КК)

Для кваліфікації діяння за ст. 336 КК достатньо встановити факт отримання військовозобов'язаним повістки та його неявку без поважних причин у зазначені місце і час до ТЦК та СП. Невстановлення точного часу вручення повістки не впливає на об'єктивну і суб'єктивну сторони цього злочину, основними елементами яких є саме факт наявності такої повістки та наслідок у вигляді невиконання зазначених у ній приписів

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 13.02.2025 у справі № 168/1083/23 (провадження № 51-3542км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125265290>

Перебування держави у правовому режимі воєнного стану є вагомою причиною, щоб вести мову про необхідність виконання військового обов'язку всіма громадянами України, в тому числі й Свідками Єгови

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 15.04.2025 у справі № 573/406/24 (провадження № 51-317км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126906863>

Законодавство України не передбачає можливості відмови від виконання обов'язку проходити військову службу за призовом під час мобілізації, яка ґрунтується на релігійних або інших переконаннях.

Такі переконання не можуть бути підставою для звільнення особи від кримінальної відповідальності у разі її ухилення від мобілізації у значенні ст. 336 КК.

Призов на військову службу під час мобілізації не скасовує права на сумлінну відмову від носіння та/або використання зброї

Постанова ОП ККС ВС від 27.10.2025 у справі № 573/838/24 (провадження № 51-603кмо25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131495382>

24. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів

24.1. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК)

Кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 345 КК, є закінченим з моменту висловлення особою погрози застосувати гранату щодо працівників правоохоронних органу, які прибули на виклик у зв'язку з виконанням ними своїх обов'язків. Відсутність у працівників правоохоронних органів, які прибули на виклик, статусу потерпілих не впливає на кваліфікацію дій особи за ч. 1 ст. 345 КК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 05.02.2025 у справі № 162/401/21 (провадження № 51-4333км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125005683>

24.2. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації (ст. 354 КК)

Викладач під час оцінювання поточної успішності знань студента не виконує організаційно-розпорядчих функцій, а тому не може вважатися службовою особою. Отримання викладачем неправомірної вигоди за позитивне оцінювання поточної форми контролю знань студента повинно кваліфікуватися за ст. 354 КК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 06.05.2025 у справі № 640/2671/18 (провадження № 51-1226км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127297812>

24.3. Самоправство (ст. 356 КК)

Дії особи, яка, всупереч установленому законом порядку лісокористування, організувала самовільну у власних цілях порубку дерев на території лісогосподарського підприємства, внаслідок чого було завдано значну шкоду державним інтересам, утворюють склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 356 КК

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 11.02.2025 у справі № 448/1103/15-к (провадження № 51-4648км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125125169>

24.4. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів (ст. 358 КК)

Істотне порушення суддею норм процесуального права під час здійснення правосуддя, за відсутності доказів умисного характеру таких порушень, свідчить про наявність у діях судді дисциплінарного проступку, наслідком чого стало притягнення її до дисциплінарної відповідальності

Постанова колегії судді Другої судової палати ККС ВС від 10.06.2025 у справі № 571/832/17 (провадження № 51-1582км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128295030>

24.5. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження (ст. 357 КК)

Оскільки платіжна картка є різновидом офіційних документів, то дії особи, яка залишила собі знайдену іменну банківську картку, тим самим привласнивши її, утворюють склад кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 357 КК

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 18.02.2025 у справі № 752/23669/23 (провадження № 51-4728км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125297090>

25. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

25.1. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації (ст. 361-2 КК)

Відомості про продавців, покупців та фінансово-господарські операції товариства є конфіденційною інформацією та інформацією з обмеженим доступом у розумінні ст. 361-2 КК. Несанкціонований збут такої інформації третій особі працівником податкової служби, який за своїми службовими обов'язками мав доступ до бази даних «Єдиний реєстр податкових накладних», що призвело до її витоку, утворює склад кримінальних правопорушень, передбачених статтями 361-2, 362 КК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 28.10.2025 у справі № 686/2657/21 (провадження № 51-1453км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131495428>

25.2. Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї (ст. 362 КК)

Виявлення на жорсткому диску приватних фотознімків разом зі службовими документами, виготовленими офіцером військової частини, не може поза розумним

сумнівом вказувати на належність цього жорсткого диску саме цій особі та про порушення ним вимог Інструкції з обміну інформацією в автоматизованій системі управління ЗСУ, адже для передачі листів через автоматизовану систему офіцер використовував лише зареєстрований у службі діловодства флешносії, який розпізнає система, що свідчить про відсутність у його діях складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 362 КК

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 11.02.2025 у справі № 331/814/21 (провадження № 51-4406км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125125167>

26. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

26.1. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК)

Факт наявності або відсутності певних домовленостей чи контактних зв'язків службової особи з іншою фізичною чи юридичною особою, яка отримала неправомірну вигоду, не має кримінально-правового значення для кваліфікації дій службової особи за відповідною частиною ст. 364 КК.

Кримінальна відповідальність за зловживання владою або службовим становищем за ст. 364 КК настає і в тому разі, якщо службова особа діяла в інтересах третьої особи без доведення до відома такої особи відомостей про зміст і характер своїх дій

Постанова ОП ККС ВС від 10.02.2025 у справі № 757/11969/18-к (провадження № 51-5885кмо19) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125228095>

Між нездійсненням посадовою особою митниці митного контролю, що призвело до безперешкодного ввезення на територію України незадекларованих товарів та ненадходження обов'язкових митних платежів до бюджету, існує прямий причинно-наслідковий зв'язок. Визначальним фактором є не те, хто саме із співробітників митниці нараховує митні платежі, які є обов'язковими при ввезенні на територію України товарів, що підлягають декларуванню, а своєчасне виявлення співробітником митниці під час митного контролю наявності товарів, що підлягають декларуванню

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 30.09.2025 у справі № 991/5399/23 (провадження № 51-851км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130710781>

26.2. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК)

Працівник ДСНС є працівником правоохоронного органу та суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 365 КК (перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу)

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 20.03.2025 у справі № 633/195/17 (провадження № 51-1564км20) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126088586>

26.3. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (ст. 365-2 КК)

Якщо державний виконавець підготував документи для реалізації арештованого державного майна, на яке поширюється мораторій щодо примусової реалізації, та вчинив послідовні дії, спрямовані на відчуження такого майна, це може свідчити про наявність об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 365-2 КК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 27.02.2025 у справі № 953/13139/20 (провадження № 51-5775км20) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125736746>

26.4. Службове підроблення (ст. 366 КК)

Акт приймання виконаних будівельних робіт засвідчує конкретні факти, які здатні спричинити наслідки правового характеру у вигляді виникнення (реалізації), зміни або припинення певних прав та/або обов'язків, а тому є офіційним документом і предметом службового підроблення (ст. 366 КК)

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 21.10.2025 у справі № 154/965/21 (провадження № 51-1418км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131320106>

26.5. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (ст. 366-3 КК)

Для притягнення суб'єкта декларування до кримінальної відповідальності за ст. 366-3 КК не вимагається попереднього письмового повідомлення від НАЗК про факт неподання особою декларації

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 04.02.2025 у справі № 629/5254/21 (провадження № 51-1404км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125297104>

26.6. Службова недбалість (ст. 367 КК)

Для встановлення наявності / відсутності в діях державного кадастрового реєстратора службової недбалості необхідно з'ясувати, чи пов'язана державна реєстрація земельної ділянки в Державному земельному кадастрі з наступним вибуттям її із земель комунальної власності; чи покладено на державного кадастрового реєстратора обов'язок (законом, указом, постановою, наказом, інструкцією тощо) щодо перевірки проєкту землеустрою на предмет його погодження у відповідному відділі архітектури та містобудування перед здійсненням державної реєстрації земельної ділянки

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 27.01.2025 у справі № 363/2525/17 (провадження № 51-2819км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124904838>

У складних управлінських рішеннях, зокрема при процедурі надання грошової допомоги з державного бюджету на придбання житла, причинний зв'язок між діями службової

особи та наслідками встановлюється через послідовний ланцюг розвитку і взаємодії реалізації повноважень. Надання службовою особою недостовірних довідок про перебування осіб на квартирному обліку, на підставі яких приймаються подальші рішення щодо виділення та виплати бюджетних коштів, створює необхідну передумову для настання відповідних наслідків і формує причинний зв'язок між діями такої особи та наслідками у виді виділення й виплати субвенцій

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 14.08.2025 у справі № 725/4784/22 (провадження № 51-1887км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129611755>

26.7. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК)

Кримінальна відповідальність за одержання неправомірної вигоди, як і за вчинення інших альтернативних діянь, визначених у диспозиції ст. 368 КК, настає незалежно від факту вчинення або невчинення певних дій одержувачем неправомірної вигоди в інтересах іншої особи (інших осіб)

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 12.08.2025 у справі № 941/1790/20 (провадження № 51-3879км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129497027>

27. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

27.1. Невиконання судового рішення (ст. 382 КК)

Керування транспортним засобом за наявної постанови суду про позбавлення такого права, вчинене особою з метою купівлі будівельних матеріалів для ремонту свого житла, не свідчить про відсутність у його діях складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 382 КК, оскільки мета не є обов'язковим і визначальним елементом суб'єктивної сторони вказаного протиправного діяння

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 27.01.2025 у справі № 685/1196/23 (провадження № 51-4437км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124904178>

Для притягнення особи до кримінальної відповідальності за невиконання судового рішення за ч. 3 ст. 382 КК обов'язковою умовою є наявність у судовому рішенні вимоги зобов'язального чи забороняючого характеру, адресованої безпосередньо цій особі. Якщо обов'язок виконання судового рішення покладено на органи державної виконавчої служби в порядку примусового виконання, а не на керівника юридичної особи – боржника, то в діях такого керівника відсутній склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 382 КК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 26.03.2025 у справі № 746/448/21 (провадження 51-295км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126211665>

Якщо апеляційний суд, відхиляючи доводи апеляційної скарги про відсутність у діях обвинуваченої складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 382 КК, аналізує об'єктивну сторону вчиненого засудженою кримінально-караного діяння саме у формі невиконання рішення суду, однак погоджується з висновками місцевого суду про наявність у її діях складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 цієї статті, вчиненого у формі перешкоджання виконанню рішення суду, то це є неправильним застосуванням закону про кримінальну відповідальність

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 18.11.2025 у справі № 484/5247/21 (провадження № 51-4144км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132084033>

27.2. Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників (ст. 390-1 КК)

Невиконання обмежувального припису може бути вчинене лише умисно та вважається закінченим з моменту порушення хоча б одного з обов'язків, встановлених рішенням суду. При цьому мотив і мета для кваліфікації дій особи за ст. 390-1 КК значення не мають

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 06.11.2025 у справі № 686/10357/24 (провадження № 51-1443км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131713627>

28. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)

28.1. Поняття військового кримінального правопорушення (ст. 401 КК)

Військовослужбовець, який вперше вчинив злочин, передбачений ч. 5 ст. 407 КК, під час дії воєнного стану, може бути звільнений, в тому числі судом касаційної інстанції, від кримінальної відповідальності на підставі ч. 5 ст. 401 КК за умови добровільного звернення до суду з відповідним клопотанням та згоди командира військової частини на подальше проходження засудженим військової служби в цій частині

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 31.07.2025 у справі № 183/12595/23 (провадження № 51-5705км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129310845>

Якщо військовослужбовець, який самовільно залишив військову частину, до набрання чинності Законом № 3902-ІХ, яким ст. 401 КК доповнено частиною п'ятою, добровільно повернувся до місця тимчасової дислокації військової частини, був зарахований наказом командира на всі види забезпечення та продовжував проходити військову службу, це відповідає змісту вимоги про добровільне звернення, передбаченої ч. 5 ст. 401 КК.

Наказ командира військової частини про зарахування військовослужбовця на всі види забезпечення є належним письмовим підтвердженням згоди командира на продовження проходження особою військової служби

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 15.10.2025 у справі № 484/3679/23 (провадження № 51-2692км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131130767>

28.2. Непокора (402 КК)

Для громадянина, призваного на військову службу під час мобілізації, на особливий період, початком військової служби є день відправлення у військову частину з відповідного ТЦК та СП, а не факт прийняття ним військової присяги

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 15.01.2025 у справі № 233/2667/23 (провадження № 51-4715км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124487676>

Наявність медичних протипоказань для служби в певному роді військ не є підставою для відмови від виконання конкретного наказу начальника, якщо з висновків військово-лікарської комісії не випливає неможливість виконання саме цього наказу за станом здоров'я. При цьому визначена в бойовому розпорядженні часова межа не може ототожнюватися із часовою межею чинності відповідного наказу

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 20.01.2025 у справі № 759/2917/23 (провадження № 51-3809км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124689408>

Не в усіх випадках повідомленню про вчинення кримінального правопорушення передують службове розслідування, а тому звернення командування військової частини з повідомленням про вчинення військовослужбовцем непокори (ст. 402 КК) без першочергового проведення службового розслідування не спростовує його винуватість у вчиненні інкримінованого кримінального правопорушення

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 05.02.2025 у справі № 216/3169/22 (провадження № 51-2075км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125063459>

Дії старшого солдата військової частини, який, будучи достовірно обізнаним з усним наказом т. в. о. командира взводу про необхідність несення служби на взводному опорному пункті, заступив на чергування, проте свідомо залишив місце чергування з автоматом та патронами, вибув у місто, де проводив час на власний розсуд, і планував повернутися наступної доби, тобто до завершення чергування, утворюють склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 402 КК

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 02.10.2025 у справі № 170/459/23 (провадження № 51-4179км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130793793>

28.3. Самовільне залишення військової частини або місця служби (ст. 407 КК)

Військовослужбовець, якого призвано на військову службу під час проведення мобілізації як резервіста та військовозобов'язаного на підставі Указу Президента України від 24.02.2022 № 69 «Про загальну мобілізацію», а пізніше відряджено для виконання бойових завдань до іншої військової частини, яку він самовільно залишив, є суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 407 КК. Придатність

до військової служби під час загальної мобілізації визначалася на підставі військово-облікових документів та опитування військовозобов'язаних, наявності скарг на стан здоров'я

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 04.02.2025 у справі № 470/795/23 (провадження № 51-4580км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124968449>

Для військовослужбовця військової служби за контрактом відповідальність за вчинення злочину, передбаченого ч. 5 ст. 407 КК, настає в разі нез'явлення вчасно на службу без поважних причин після будь-якого перебування поза межами частини або навіть коли останній повернувся до частини, але не доповів про прибуття відповідному командирі (начальнику), не приступив до виконання обов'язків військової служби. При цьому не потребується підтвердження факту зникнення з місця несення служби матеріалами службового розслідування

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 31.03.2025 у справі № 295/8165/23 (провадження № 51-3645км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126431708>

Момент звернення військовослужбовця, який самовільно залишив місце служби, до військової спеціалізованої прокуратури з проханням вирішити питання щодо подальшого проходження ним служби свідчить про припинення злочину, передбаченого ст. 407 КК

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 13.11.2025 у справі № 473/3261/23 (провадження № 51-895км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131853064>

29. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

29.1. Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів (ст. 436-1 КК)

Умисне поширення протягом тривалого часу на своїй сторінці в соціальній мережі зображення державних прапорів, гербів та інших символів СРСР, УРСР (УСРР), атрибутики з відтворенням серпа і молота, п'ятикутної зірки, іншої символіки комуністичної партії, зображення осіб, які обіймали керівні посади в комуністичній партії тощо утворює склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 436-1 КК.

Всі форми злочину, передбаченого ст. 436-1 КК (виготовлення, поширення, публічне використання символіки та виконання гімнів), самі по собі є проявом пропаганди. Тож сам факт доведення умисного вчинення особою вказаних вище дій є достатнім для констатації наявності в її діях як ознак об'єктивної сторони, так і ознак суб'єктивної сторони цього злочину.

Криміналізація дій, передбачених ст. 436-1 КК, не може розглядатися як порушення ст. 10 ЄКПЛ, згідно з якою кожен має право на свободу вираження поглядів

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 14.10.2025 у справі № 707/2235/21 (провадження № 51-4354км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131282432>

Якщо власник сторінки в мережі «Facebook» не обмежив доступ до неї, то інформація на цій сторінці є загальнодоступною для необмеженого кола осіб, тому поширення користувачем на цій сторінці дописів із символікою комуністичного тоталітарного режиму може утворювати склад кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 436-1 КК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 28.10.2025 у справі № 639/1077/23 (провадження № 51-184км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131853014>

РОЗДІЛ II. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

1. Засади кримінального провадження

1.1. Повага до людської гідності

Якщо особа заявила про неналежне поводження з нею органами досудового розслідування під час слідчої дії лише в судових дебатах у суді першої інстанції, без зазначення конкретних фактичних обставин та без пояснення причин несвоєчасного повідомлення про такі факти, то така заява не може вважатися небезпідставною, а її свідчення – отриманими внаслідок неналежного поводження з нею

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 18.03.2025 у справі № 378/450/21 (провадження № 51-2009км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126259376>

1.2. Забезпечення права на захист

Перебування обвинуваченого, якому обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, у скляній кабіні в залі судових засідань, а не поруч із захисником за межами кабінки, не порушує його право на захист

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 06.11.2025 у справі № 335/4734/18 (провадження № 51-4644км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131713639>

1.3. Змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і в доведенні перед судом їх переконливості

У КПК визначено право прокурора обґрунтовувати свою позицію доказами, зібраними під час проведення досудового розслідування, обсягу яких, на переконання сторони обвинувачення, буде достатньо для доведення винуватості особи та притягнення її до кримінальної відповідальності. При цьому законодавець не встановив перед прокурором вимоги долучати під час судового розгляду абсолютно всі зібрані під час досудового розслідування докази

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 20.01.2025 у справі № 357/12623/21 (провадження № 51-2720км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124754858>

1.4. Безпосередність дослідження показань, речей і документів

Безпосередній огляд речових доказів у судовому засіданні не є тотожним безпосередньому дослідженню доказів, наданих сторонами кримінального провадження, які підтверджують або спростовують винуватість особи. Вирішення питання про необхідність огляду речових доказів під час судового розгляду належить до компетенції суду, який може дійти висновку про можливість проведення такого огляду з власної ініціативи або ж за мотивованим клопотанням сторін

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 08.05.2025 у справі № 751/3448/23 (провадження № 51-3741км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127297901>

У КПК не передбачено використання такого способу дослідження доказів, як імпорт із тексту раніше скасованого вироку суду змістової складової показань свідків, експертів, спеціалістів та їх відображення в тексті нового вироку за відсутності безпосереднього дослідження доказів, а також дослідження протоколів допиту свідків на досудовому розслідуванні й відображення у вироку пояснень, наданих слідчому під час допиту, як показань у судовому засіданні. Такими доказами неприпустимо обґрунтовувати будь-які висновки суду, крім висновків про недопустимість у кримінальному провадженні цих доказів

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 22.05.2025 у справі № 208/2264/15-к (провадження № 51-4241км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127645892>

1.5. Мова, якою здійснюється кримінальне провадження

На слідчого, прокурора або суд не покладено обов'язку залучення перекладача за відсутності відомостей, донесених у будь-якій формі, про те, що особа не володіє або недостатньо володіє мовою судочинства. Питання про дотримання вимог ст. 29 КПК щодо залучення перекладача слід вирішувати у кожному конкретному випадку з урахуванням того, чи не призвело це до порушення рівності перед законом і судом (принципу «рівності можливостей») та несправедливості судового розгляду в цілому.

Враховуючи специфіку кримінального провадження за процедурою *in absentia* та в разі відсутності будь-якої інформації, яка б походила від обвинуваченого як носія права на забезпечення його перекладачем, направлення повідомлення про підозру без перекладу на російську мову не порушує вимог ст. 29 КПК, якщо для перекладу обвинувального акта органом досудового розслідування залучений перекладач і копія цього процесуального рішення направлена на сайт державної думи федеральних зборів рф у перекладі на російську мову та знаходиться в матеріалах провадження

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 25.09.2025 у справі № 686/6227/23 (провадження № 51-2475км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130644070>

Розгляд кримінального провадження щодо громадянина іноземної держави, який не володіє українською мовою, без залучення перекладача та без роз'яснення права користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави є істотним порушенням вимог КПК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 21.10.2025 у справі № 478/507/21 (провадження № 51-5137км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131457612>

2. Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження

2.1. Направлення кримінального провадження з одного суду до іншого

Кримінальне провадження, що надійшло до суду з порушенням правил підсудності, передається на розгляд іншого суду в порядку, передбаченому частинами 2 та 3 ст. 34 КПК, якщо таке порушення виявлено до початку судового розгляду. У разі виявлення обставин, що можуть вплинути на визначення підсудності, після початку судового розгляду продовження розгляду справи судом, який розпочав такий розгляд, не становить «порушення правила підсудності», зазначеного в п. 6 ч. 2 ст. 412 КПК, і не є підставою для скасування судових рішень

Постанова ОП ККС ВС від 24.02.2025 року у справі № 357/10207/21 (провадження № 51-4924кмо23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125736610>

2.2. Єдина судова інформаційно-комунікаційна система. Визначення складу суду

Передача кримінального провадження з одного територіального підрозділу (судової палати) до іншого територіального підрозділу (судової палати) в межах апеляційного суду одного апеляційного округу не є порушенням порядку визначення судді для розгляду справи в розумінні положень ч. 3 ст. 35 КПК і підставою для передачі кримінального провадження до касаційного суду для визначення підсудності в порядку ст. 34 КПК.

Повторна передача справи відповідальною особою суду на автоматизований розподіл після задоволення самовідводів та відводів суддів не є втручанням у процедуру автоматизованого розподілу

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 12.11.2025 у справі № 263/13128/18 (провадження № 51-3202км19) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131885370>

2.3. Призначення та заміна прокурора

Здійснення процесуального керівництва у кримінальному провадженні, яке стосується загального кримінального злочину, не пов'язаного з проходженням військової служби, за принципами територіальності прокурорами окружної прокуратури, а не військової

не є порушенням вимог КПК і не тягне за собою визнання доказів недопустимими, а слідчих і процесуальних дій під час досудового розслідування – незаконними

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 18.06.2025 у справі № 481/476/22 (провадження № 51-249км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128309306>

Якщо апеляційну скаргу подано прокурором, який включений до складу групи прокурорів на момент її подання, то цей прокурор має право на подання такої скарги незалежно від того, чи він брав участь у судовому розгляді у суді першої інстанції та незалежно від того, чи він був включений до складу групи прокурорів на етапі досудового розслідування

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 22.07.2025 у справі № 381/27/18 (провадження № 51-580км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129060053>

2.4. Керівник органу досудового розслідування

Прийняття заступником начальника слідчого відділу постанови про визначення групи слідчих і старшого групи слідчих та прийняття ним як тимчасово виконуючим обов'язки начальника слідчого відділу постанови про створення слідчої групи кореспондує положенням статей 3, 39 КПК, адже він відноситься до осіб начальницького складу (керівного рівня в структурі відділу поліції)

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 22.07.2025 у справі № 161/11363/22 (провадження № 51-806км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129060047>

2.5. Слідчий органу досудового розслідування

У КПК не передбачено необхідності повторного призначення слідчого (групи слідчих) чи доручення на проведення досудового розслідування конкретному слідчому в об'єднаному кримінальному провадженні, а також того, що визначений в окремому провадженні слідчий втрачає свої повноваження у разі об'єднання цього кримінального провадження з іншим

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 05.08.2025 у справі № 740/2968/16-к (провадження № 51-400км22) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129497014>

2.6. Оперативні підрозділи

Участь у проведенні слідчих (розшукових) дій та НСРД оперативного працівника – родича учасника кримінального провадження, не є безумовною підставою для визнання отриманих доказів недопустимими, якщо його дії мали технічний характер і не впливали на спрямування розслідування, а сторона захисту мала можливість перевірити правильність складених протоколів. Положення ст. 77 КПК щодо відводу прямо не поширюються на оперативних працівників

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 27.03.2025 у справі № 758/13354/16-к (провадження № 51-5086км19) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126502980>

2.7. Обов'язкова участь захисника

Факт перебування особи на спеціальному обліку в лікаря нарколога автоматично не вказує на нездатність такої особи повною мірою реалізувати свої права і не може слугувати безумовною підставою для обов'язкового залучення захисника. Для вчинення такої процесуальної дії має бути встановлено, що певна психічна вада, наявна в конкретній особі, перешкоджає їй реалізувати свої права

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 12.03.2025 у справі № 398/491/23 (провадження № 51-5139км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125876596>

Повідомлення від обвинуваченого про розірвання договору про надання правової допомоги із захисником у кримінальному провадженні, де його участь не є обов'язковою, не є безумовною підставою для постановлення судового рішення про доручення відповідному органу (установі), уповноваженому законом на надання безоплатної правової допомоги, призначити обвинуваченому адвоката для здійснення захисту за призначенням за відсутності клопотання обвинуваченого

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 11.09.2025 у справі № 607/5887/23 (провадження № 51-1588км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130231743>

2.8. Потерпілий

У випадку об'єднання кримінальних проваджень, у яких юридична особа визнана потерпілою, та виділення матеріалів за заявою цієї юридичної особи про вчинення кримінального правопорушення в окреме провадження статус потерпілої у юридичної особи зберігається до припинення його у процесуальний спосіб

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 09.04.2025 у справі № 715/3205/24 (провадження № 51-566км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126610103>

Особа, яка спільно проживала, але не перебувала у шлюбі з особою, що загинула в ДТП, має право на визнання її потерпілою у кримінальному провадженні відповідно до статей 3, 55 КПК.

Особа, визнана потерпілою в кримінальному провадженні, відповідно до приписів КПК набуває такого процесуального статусу протягом всього кримінального провадження і кримінальний процесуальний закон не містить підстав та порядку позбавлення такого процесуального статусу під час судового розгляду чи перегляду оскарженого вироку

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 17.07.2025 у справі № 694/954/21 (провадження № 51-3504км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129045019>

2.9. Права потерпілого

Прибуття потерпілого або його представника в судове засідання є правом (ст. 56 КПК), а не обов'язком потерпілої сторони. Надіслання потерпілим чи його представником заяви про здійснення судового розгляду без його участі перед початком апеляційного розгляду чи після відкладення розгляду не означає, що таку заяву представник потерпілого повинен подавати в кожне судове засідання після його перенесення, не пов'язаного з неявкою представника потерпілого

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 26.03.2025 у справі № 746/448/21 (провадження 51-295км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126211665>

2.10. Цивільний позивач

Законний представник (батько) неповнолітнього потерпілого, який поніс витрати на лікування сина внаслідок його побиття обвинуваченим, є належним цивільним позивачем

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 07.05.2025 у справі № 930/2122/23 (провадження № 51-945км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127253410>

2.11. Цивільний відповідач

Шкода, завдана внаслідок ДТП з вини водія, що керував автомобілем у зв'язку з виконанням своїх трудових (службових) обов'язків на підставі трудового договору з особою, яка володіє транспортним засобом, відшкодовується володільцем цього джерела підвищеної небезпеки, а не винним водієм

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 14.01.2025 у справі № 592/7961/18 (провадження № 51-2362км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124522524>

2.12. Права та обов'язки свідка

Відібрання зразків підпису та почерку в особи (обвинуваченого), яка на момент вчинення процесуальної дії мала статус свідка, не є підставою для визнання висновку почеркознавчої експертизи недопустимим доказом, якщо особі було роз'яснено її права, передбачені статтями 65 та 66 КПК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 31.07.2025 у справі № 385/1724/17 (провадження № 51-1127км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129342880>

2.13. Експерт

Якщо експерт не порушив питання про необхідність попереднього залучення перекладача для перекладу державною мовою документів, наданих на лінгвістичну

експертизу, і сторона захисту не заявляла про таку необхідність, то експерт може зробити переклад самостійно, без залучення перекладача

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 28.04.2025 у справі № 148/31/23 (провадження № 51-4336км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127136219>

Установи Експертної служби МВС (Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС та Київський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС), а також органи Національної поліції України (орган досудового розслідування) хоча і входять до структурних підрозділів органів МВС і підпорядковуються МВС, однак є самостійними та процесуально незалежними у своїй діяльності

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 13.11.2025 у справі № 297/2179/20 (№ 303/2179/20) (провадження № 51-5684км20) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131885336>

2.14. Спеціаліст

Залучення спеціаліста є правом, а не обов'язком слідчого. КПК не встановлює чіткий перелік документів, які б свідчили про наявність у залученого до слідчої дії спеціаліста спеціальних знань і навичок

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 09.07.2025 у справі № 585/2014/22 (провадження № 51-4412км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128844822>

2.15. Обставини, що виключають участь слідчого судді, судді або присяжного в кримінальному провадженні

Правила, які виключають участь судді у розгляді кримінального провадження щодо особи, регламентовано статтями 75, 76 КПК, однак ці статті не виключають участь судді у розгляді кримінального провадження, якщо він входив до складу колегії суддів під час постановлення вироку про затвердження угоди про визнання винуватості в іншому кримінальному провадженні щодо цієї ж особи

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 12.08.2025 у справі № 991/1710/22 (провадження № 51-677км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129497083>

2.16. Недопустимість повторної участі судді в кримінальному провадженні

Участь судді апеляційного суду у двох послідовних переглядах кримінального провадження сама по собі не є підставою для усунення судді від розгляду на підставі ст. 76 КПК. Для визначення упередженості судді необхідно проаналізувати характер попереднього рішення та встановити, чи висловлював суддя свою думку щодо оцінки обставин справи і винуватості обвинуваченого. Якщо попередня ухвала апеляційного суду містила лише процесуальні вказівки щодо врахування практики Верховного Суду без оцінки доказів і питань винуватості, то участь судді в наступному апеляційному розгляді після нового вироку суду першої інстанції не свідчить про його упередженість

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 09.12.2025 у справі № 283/4/17-к (провадження № 51-954км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132746617>

2.17. Підстави для відводу спеціаліста, представника персоналу органу пробації, перекладача, експерта, секретаря судового засідання

КПК не містить заборони для експерта повторно брати участь у кримінальному провадженні з тієї підстави, що він вже проводив експертизу у цьому ж провадженні

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 09.07.2025 у справі № 532/2286/22 (провадження № 51-941км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128813125>

3. Докази і доказування

3.1. Докази

Самі по собі процесуальні рішення, такі як постанови і доручення, прийняті під час досудового розслідування, судові рішення, витяги з ЄРДР, а також клопотання, заяви, скарги тощо не є доказами у значенні ст. 84 КПК та не можуть оцінюватися з погляду допустимості

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 18.02.2025 у справі № 495/263/17 (провадження № 51-6360км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125484392>

Згідно зі ст. 84 КПК висновки спеціаліста не є джерелом доказів у кримінальному провадженні щодо злочинів

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 25.04.2025 у справі № 405/5813/16 (провадження № 51-1391км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127297890>

Кримінальний процесуальний закон не вимагає підтвердження громадянства України виключно відомостями, отриманими від Державної міграційної служби України, якщо громадянство особи поза розумним сумнівом підтверджується іншими доказами

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 22.05.2025 у справі № 201/7700/23 (провадження № 51-4137км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127702559>

3.2. Допустимість доказу

Наданий потерпілою в ході дізнання відеозапис із камер спостереження, встановлених на фасаді будинку, розташованому неподалік від місця вчинення кримінального правопорушення, є допустимим доказом, якщо не встановлено, що він отриманий внаслідок істотного порушення прав та свобод людини

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 25.03.2025 у справі № 753/12283/22 (провадження № 51-5554км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126153436>

Працівник поліції під час виконання службових обов'язків може здійснювати відеозапис особи за допомогою бодикамери без її попередження про це, і такий відеозапис є допустимим доказом

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 08.05.2025 у справі № 207/722/23 (провадження № 51-2686км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127297857>

Той факт, що схема ДТП була отримана до внесення відомостей до ЄРДР, оскільки складена у рамках оформлення матеріалів справи про адміністративне правопорушення, не свідчить про недопустимість такого доказу, враховуючи, що вона була складена під час здійснення передбаченої законом процедури на момент фіксування наслідків ДТП.

Недоліки схеми ДТП, пов'язані з недотриманням вимог Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі, не можуть тягнути за собою визнання доказу недопустимим, оскільки такі наслідки мають місце лише при істотному порушенні порядку отримання, встановленому КПК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 14.07.2025 у справі № 352/2389/20 (провадження № 51-4258км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129045035>

Звіти фізичної особи-підприємця про нестачу товару, виявлену в ході інвентаризації у магазині роздрібної торгівлі, є належними й допустимими доказами вартості викраденого товару з цього магазину

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 17.07.2025 у справі № 750/11077/23 (провадження № 51-5092км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129045074>

Відеозапис події, який зроблений на мобільний телефон поліцейського, а не відеореєстратором його нагрудної камери, отриманий на підставі ухвали слідчого судді про тимчасовий доступ, є допустимим доказом, адже внутрішні інструкції Національної поліції України щодо використання відеореєстраторів до використання телефону не застосовні, а існування таких інструкцій не свідчить про заборону поліцейським використовувати власні мобільні телефони

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 23.09.2025 у справі № 134/1667/23 (провадження № 51-1464км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131320073>

Слідчий, прокурор зобов'язані забезпечити проведення експертизи, окрім іншого, щодо встановлення причин смерті, тяжкості та характеру тілесних ушкоджень.

Втрата медичної картки після проведення судово-медичної експертизи не спростовує достовірності висновків експерта, не нівелює проведених досліджень і не ставить під сумнів зроблені на їх основі висновки. Втрата медичної документації унеможлиблює проведення комісійної судово-медичної експертизи, однак не проведення такої не спростовує висновків здійснених експертиз щодо наявності причинного зв'язку між діями обвинуваченого та тяжкими тілесними ушкодженнями, які спричинили смерть потерпілого

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 02.12.2025 у справі № 285/1101/16-к (провадження № 51-4236км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132431447>

Речі та документи, отримані в порядку тимчасового доступу, можуть бути використані у кримінальному провадженні як докази, і той факт, що вони отримані на підставі положень КПК, які регламентують здійснення та реалізацію заходів забезпечення кримінального провадження і не є слідчою дією, не впливає на їх допустимість

Постанова ОП ККС ВС від 01.12.2025 у справі № 638/18926/23 (провадження № 51-714кмо25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132476385>

3.3. Недопустимість доказів, отриманих внаслідок істотного порушення прав та свобод людини

Застосування до особи кайданок під час проведення обшуку є правомірним, якщо таке обмеження в пересуванні здійснено не з метою отримання доказів, а для забезпечення безпеки учасників слідчих дій та запобігання перешкод при проведенні обшуку, особливо, коли особа має спеціальну підготовку та може чинити фізичний опір

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 24.07.2025 у справі № 183/7067/22 (провадження № 51-859км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129148214>

3.4. Недопустимість доказів, отриманих у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави, а також у порядку одноразового (спеціального) добровільного декларування

Докази, а саме додатки до цивільного позову прокурора САП, отримані з матеріалів цивільної справи про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави в ході досудового розслідування (тобто після внесення відомостей до ЄРДР) на підставі ухвали слідчого судді про тимчасовий доступ до речей і документів, яким суди попередніх інстанцій надали належну оцінку про їх допустимість, не є тими доказами, що отримані безпосередньо від відповідача в позовному провадженні у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави. Отримання таких доказів не суперечить положенням ч. 1 ст. 88-1 КПК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 21.08.2025 у справі № 991/503/23 (провадження № 51-5564км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129691175>

3.5. Збирання доказів

Відомості із системи «Безпечне місто», отримані детективом НАБУ у порядку ст. 93 КПК та Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», не мають ознак здійснення НСРД, якщо інформація збиралася про минулі події та не була таємною, а метою збору вже зафіксованих даних було саме встановлення фактів користування автомобілем певною особою та його рух, а не безпосередній і безперервний нагляд та негласний контроль за особою

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 21.08.2025 у справі № 991/503/23 (провадження № 51-5564км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129691175>

Отримання НАБУ інформації про банківські рахунки та операції на підставі рішення керівника НАБУ, погодженого з прокурором САП, узгоджується із Законами України «Про Національне антикорупційне бюро України» та «Про банки і банківську діяльність» і не потребує тимчасового доступу до речей та документів

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 21.08.2025 у справі № 991/503/23 (провадження № 51-5564км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129691175>

3.6. Значення рішень інших судів у питаннях допустимості доказів

Обставини, встановлені у провадженні, в якому не беруть участі інші обвинувачені, не повинні мати преюдиціального значення для їх справ. Статус доказів, використаних в одній справі, повинен залишатися суто відносним, а їх сила має обмежуватися конкретним провадженням

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 24.07.2025 у справі № 759/19740/21 (провадження № 51-1030км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129086895>

У КПК не міститься норми, яка б вказувала на преюдиційне значення судових рішень для доказування фактичних обставин кримінального правопорушення в межах іншого кримінального провадження щодо інших осіб. Стаття 90 КПК вказує лише на преюдиційне значення рішення національного чи міжнародного суду, яким встановлено порушення прав і свобод людини, для вирішення питання щодо допустимості тих чи інших доказів

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 11.09.2025 у справі № 601/1913/18 (провадження № 51-58км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130271025>

3.7. Показання

Показання потерпілих, надані ними під час минулого судового розгляду, рішення за результатами якого було скасовано, не можуть вважатися недопустимими доказами лише на тій підставі, що неможливо було забезпечити явку таких осіб під час нового судового розгляду

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 06.01.2025 у справі № 317/3658/20 (провадження № 51-3817км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124409883>

Показання свідка, надані в судовому засіданні до заміни складу суду, можуть бути використані як докази при новому розгляді справи за наявності об'єктивних причин неможливості повторного допиту свідка. Суд має оцінити такі показання з точки зору допустимості, належності та достовірності, враховуючи, у тому числі, наскільки були забезпечені права сторони захисту під час попереднього допиту цього свідка

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 14.01.2025 у справі № 335/10825/16 (провадження № 51-4643км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124968308>

Заява обвинуваченого про вчинення ним злочину по суті є з'явленням із зізнанням, тобто позасудовими показаннями, тому в силу положень ст. 95 КПК не може бути визнана допустимим доказом у справі

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 07.05.2025 у справі № 705/2043/14-к (провадження № 51-5436км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127326403>

Використання судом даних відеозапису додаткового допиту свідка, отриманих під час досудового розслідування до набрання чинності ч. 11 ст. 615 КПК (до 01.05.2022), суперечить ст. 5 КПК. Такі позасудові показання свідка не можуть бути визнані допустимими доказами

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 14.05.2025 у справі № 462/6260/20 (провадження № 51-4935км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127463901>

Показання, які свідок надавав під час кримінального провадження в суді першої інстанції, не можуть вважатися недопустимими доказами лише на тій підставі, що неможливо було забезпечити його явку під час апеляційного провадження. Якщо попри всі необхідні заходи забезпечити участь свідка виявилось неможливим, сторона на доведення своєї позиції може надати суду показання цього свідка, які він давав під час допиту в суді першої інстанції, і сам факт відсутності такого свідка під час апеляційної процедури не дає права суду використовувати позасудові свідчення такої особи. Суд повинен дати оцінку показанням свідка, які він давав під час допиту в суді першої інстанції, з погляду допустимості, належності та достовірності

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 23.09.2025 у справі № 759/22355/21 (провадження № 51-5663км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130494824>

3.8. Показання з чужих слів

Працівник поліції може бути допитаний як свідок, оскільки він не входить до виключного переліку осіб, які не можуть бути допитані як свідки згідно зі ст. 65 КПК. Показання свідка, отримані під час допиту судом першої інстанції із застосуванням технічних засобів аудіо-відеофіксації у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази в апеляційному суді на підставі ч. 3 ст. 404, ч. 11 ст. 615 КПК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 23.09.2025 у справі № 134/1667/23 (провадження № 51-1464км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131320073>

3.9. Документи

Під час вирішення питання допустимості як доказу документа, наданого суду в копії, урахуванню підлягають не лише формальні аспекти щодо виготовлення та/або належного завірення такої копії, але й наявність чи відсутність в учасників

провадження обґрунтованих сумнівів у відповідності даних, які містяться в копії документа, його оригіналу. Також необхідно проаналізувати аспекти, пов'язані з оцінкою можливості надання стороною суду оригіналу відповідного документа в межах передбачених законом процедур

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 04.09.2025 у справі № 753/4989/23 (провадження № 51-5091км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130063213>

3.10. Зберігання речових доказів і документів та вирішення питання про спеціальну конфіскацію

Підроблений документ, визнаний речовим доказом у кримінальному провадженні, не підлягає знищенню, а відповідно до п. 7 ч. 9 ст. 100 КПК залишається в матеріалах справи протягом усього часу його зберігання

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 06.10.2025 у справі № 462/1067/25 (провадження № 51-2189км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130860371>

3.11. Висновок експерта

Неточності в оформленні постанови слідчого про призначення експертизи не впливають на допустимість відомостей, викладених у висновку експерта, який складений за результатом виконання цієї постанови.

Визначення конкретного експерта, який буде виконувати експертизу, має організаційний, а не процесуальний порядок, і перебуває в межах повноважень експертної установи, а не слідчого.

Проведення експертизи за один день не впливає на достовірність і допустимість висновку експерта як доказу

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 04.06.2025 у справі № 686/20198/22 (провадження № 51-565км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128309294>

Залучення експерта як спеціаліста до проведення слідчого експерименту не є підставою для визнання подальшого висновку експерта недопустимим доказом, оскільки КПК не містить норми, яка забороняє експерту проводити дослідження у випадку його попередньої участі у слідчому експерименті

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 30.10.2025 у справі № 285/4621/19 (провадження № 51-3564км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131495417>

4. Процесуальні витрати

4.1. Розподіл процесуальних витрат

Якщо адвокат надає правову допомогу потерпілому саме як представник потерпілого у кримінальному провадженні, то процесуальний закон безальтернативно покладає відшкодування витрат на правову допомогу представника потерпілого у кримінальному провадженні саме на обвинуваченого, за умови ухвалення судом обвинувального вироку, незалежно від того, що такі вимоги заявлені потерпілим як цивільним позивачем іншому відповідачу

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 29.10.2025 у справі № 345/5017/24 (провадження № 51-2350км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131457642>

5. Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні, цивільний позов, виплата винагороди викривачу

5.1. Відшкодування (компенсація) шкоди потерпілому

Шкода, завдана недбалими діями приватного нотаріуса при здійсненні посвідчення договору купівлі-продажу квартири, відшкодовується ним у повному обсязі, якщо не доведено подання особою, яка звернулася до нотаріуса за вчиненням нотаріальної дії, підроблених документів чи неправдивої інформації

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 13.02.2025 у справі № 643/3313/21 (провадження № 51-4101км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125265399>

Стягнення з винуватця ДТП морального відшкодування на користь потерпілих не звільняє страховика від обов'язку відшкодування моральної шкоди цим особам, але таке відшкодування має здійснюватися в межах лімітів відповідальності, встановлених законом і договором страхування

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 05.03.2025 у справі № 214/3305/23 (провадження № 51-5458км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125736586>

Виплати на лікування, реабілітацію та отримання одноразової грошової допомоги військовослужбовцями є частиною їхнього соціального захисту і не впливають на розмір відшкодування моральної шкоди за цивільним позовом. Відсутність бюджетних коштів та/або непередбачення кошторисом військової частини виділення коштів для відшкодування моральної (немайнової) шкоди потерпілим не є підставою для зменшення сум відшкодування моральної шкоди, заявлених у цивільних позовах потерпілих

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 15.04.2025 у справі № 944/447/22 (провадження № 51-5400км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126693845>

При визначенні розміру відшкодування шкоди у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності особи до уваги береться середньомісячний дохід з розрахунку суми її сукупного доходу за календарний рік, попередній до настання страхового випадку, та дохід протягом фактичного часу непрацездатності особи

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 15.05.2025 у справі № 727/13901/23 (провадження № 51-847км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127463951>

Виплата страхового відшкодування страховою компанією на виконання судового рішення, яке набрало законної сили, не може розглядатися як добровільна виплата в контексті приписів ст. 1215 ЦК та не підлягає поверненню

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 22.05.2025 у справі № 392/1727/19 (провадження № 51-4315км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127645869>

Для отримання страхового відшкодування потерпіла особа має надати не тільки платіжні документи, що засвідчують купівлю лікарських засобів чи інші витрати, а й документи, що підтверджують необхідність їх придбання (витяг з історії хвороби, рецепти на ліки тощо), тобто довести наявність причинно-наслідкового зв'язку між ДТП та лікуванням

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 28.05.2025 у справі № 201/8212/18 (провадження № 51-678км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127788629>

5.2. Цивільний позов у кримінальному провадженні

Кримінальний процесуальний закон не містить заборони про зміну цивільного позову в ході судового розгляду

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 11.02.2025 у справі № 524/2878/21 (провадження № 51-5327км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125162527>

Порядок звернення потерпілого чи іншої особи до страховика із заявою про здійснення страхового відшкодування є не досудовим порядком урегулювання спору, обов'язковим у розумінні ст. 124 Конституції України, а позасудовою процедурою здійснення страхового відшкодування, яка не виключає право особи безпосередньо звернутися до суду з позовом про стягнення відповідного відшкодування.

Обов'язок відшкодування шкоди, завданої дорожньо-транспортною пригодою, у тому числі, коли йдеться про вчинення злочину, передбаченого ст. 286 КК, обумовлений не порушенням певного договірного зобов'язання, а фактом спричинення шкоди майну, здоров'ю та життю людини

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 18.11.2025 у справі № 686/15809/24 (провадження № 51-1853км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131922259>

5.3. Вирішення цивільного позову в кримінальному провадженні

У разі постановлення ухвали про закриття кримінального провадження у зв'язку зі звільненням особи від кримінальної відповідальності заявлений у кримінальному провадженні цивільний позов по суті не вирішується, а залишається без розгляду. У такому випадку позивач вправі звернутися за вирішенням своїх вимог у порядку цивільного судочинства

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 04.06.2025 у справі № 596/520/22 (провадження № 51-237км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128309293>

Відповідальність держави за шкоду, завдану кримінальним правопорушенням посадової особи при здійсненні владних повноважень, має відмінну юридичну природу від відповідальності безпосереднього правопорушника та ґрунтується на принципі відповідальності держави за дії чи бездіяльність її органів або посадових осіб. Така шкода відшкодовується державою незалежно від вини посадової особи відповідно до ст. 1174 ЦК

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 27.05.2025 у справі № 755/11035/16 (провадження № 51-5205км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127744695>

Розмір грошового відшкодування моральної шкоди визначається судом залежно від характеру правопорушення, глибини фізичних та душевних страждань, погіршення здібностей потерпілого або позбавлення його можливості їх реалізації, ступеня вини особи, яка завдала моральної шкоди, та з урахуванням інших обставин, які мають істотне значення. Обсяг немайнових втрат потерпілого є відкритим і в кожному конкретному випадку може бути доповнений обставиною, яка впливає на формування розміру відшкодування. Водночас розмір відшкодування має відповідати принципам розумності, виваженості та справедливості, бути не більшим, ніж достатньо для розумного задоволення потреб потерпілої особи, і не повинен приводити до її безпідставного збагачення

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 17.11.2025 у справі № 295/9998/19 (провадження № 51-1840км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132043935>

Для правильного вирішення цивільного позову в частині стягнення заподіяної внаслідок ДТП шкоди визначальним є не лише факт перебування винної особи (водія) у трудових відносинах з юридичною або фізичною особою, а й факт безпосереднього виконання водієм своїх трудових (службових) обов'язків у момент ДТП. Якщо ДТП відбулася не під час виконання працівником своїх трудових обов'язків, а під час використання ним службового автомобіля в особистих цілях, положення статей 1172 та 1187 ЦК є незастосовними. У такому випадку моральна шкода стягується безпосередньо з винної особи, а не з роботодавця

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 02.12.2025 у справі № 335/5060/24 (провадження № 51-2839км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132356122>

6. Заходи забезпечення кримінального провадження

6.1. Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні

Якщо учасник справи надав суду телефон та електронну адресу, зазначивши їх у скарзі, то можна припустити, що він не заперечує, щоб ці засоби комунікації використовувалися судом. Це покладає на особу обов'язок отримувати повідомлення і відповідати на них. Суд, який комунікує з учасником справи за допомогою вказаних ним засобів зв'язку, діє правомірно й добросовісно

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 23.01.2025 у справі № 591/4693/15 (провадження № 51-3209км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124718067>

Відправлення повідомлення про завершення досудового розслідування кур'єрською службою, яка не внесена до Єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку, не може вважатися належним повідомленням

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 02.07.2025 у справі № 199/4716/24 (провадження № 51-801км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128654011>

6.2. Загальні положення тимчасового доступу до речей і документів

Огляд інформації, яка міститься на мобільному телефоні, який сторона обвинувачення отримала у своє володіння в результаті законно проведеного обшуку, не становить негласного втручання у приватне спілкування та не потребує дозволу слідчого судді на тимчасовий доступ до речей і документів.

Якщо власник (володілець) речей дає згоду на їх огляд, то немає необхідності додаткового звернення органу досудового розслідування за судовим дозволом на проведення таких дій

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 04.06.2025 у справі № 686/20198/22 (провадження № 51-565км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128309294>

6.3. Накладення арешту на майно

Медична картка потерпілого, яка перебувала у володінні органу досудового розслідування, не є майном у розумінні ч. 1 ст. 170 КПК, а тому захід забезпечення кримінального провадження у виді накладення арешту на майно в такому разі не підлягає застосуванню

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 20.05.2025 у справі № 461/966/20 (провадження № 51-529км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127645848>

7. Запобіжні заходи, затримання особи

7.1. Законне затримання

Працівники охорони магазину при затриманні особи в порядку ст. 207 КПК не зобов'язані роз'яснювати їй права підозрюваного, оскільки це належить до компетенції уповноважених службових осіб, які негайно повідомляються про таке затримання

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 11.12.2025 у справі № 215/3066/19 (провадження № 51-2905км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132556366>

7.2. Затримання уповноваженою службовою особою

Наявність підпису затриманого в протоколі затримання у відмінному від графи «підпис» місці не є підставною для визнання цього протоколу недопустимим доказом

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 15.05.2025 у справі № 553/1047/22 (провадження № 51-3956км22) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127537806>

Відсутність документа, що посвідчує особу, під час складання протоколу затримання не виключає можливості встановлення інформації про затриманого за допомогою відомостей, наданих самим затриманим

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 04.06.2025 у справі № 686/20198/22 (провадження № 51-565км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128309294>

КПК не визначає обов'язковою умовою затримання особи відеофіксацію та участь захисника й понятих і не ставить перед поліцейським вимоги вже в момент затримання переконатися поза розумним сумнівом у тому, що особа, яку він підозрює у вчиненні злочину, насправді його вчинила

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 19.03.2025 у справі № 208/2509/22 (провадження № 51-3737км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126054605>

8. Загальні положення досудового розслідування

8.1. Початок досудового розслідування

Відшкодування особою завданих злочином збитків до початку досудового розслідування не впливає на обов'язок внесення відомостей до ЄРДР за заявою потерпілого про вчинення кримінального правопорушення, оскільки таке відшкодування не спростовує обставин правопорушення та не виключає факту суспільно небезпечного діяння

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 17.04.2025 у справі № 583/702/21 (провадження № 51-2136км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126767282>

В органу досудового розслідування відсутній обов'язок попереджати про кримінальну відповідальність за ст. 383 КК особу, яка звернулася із заявою у порядку ч. 1 ст. 214 КПК, на етапі подання такої заяви. Оцінка змісту цієї заяви надається відповідною посадовою особою, після чого вирішується питання про внесення відомостей до ЄРДР

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 12.08.2025 у справі № 991/1710/22 (провадження № 51-677км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129497083>

Прокурор повинен протягом визначеного законодавцем строку з дня внесення ним відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР передати наявні у нього матеріали до відповідного органу досудового розслідування та доручити проведення досудового розслідування. Невчинення цього обов'язку протягом визначеного законодавцем строку не звільняє прокурора від необхідності його виконання.

Суд оцінює докази на предмет їх допустимості у разі здійснення прокурором слідчих (розшукових) дій поза межами строку, визначеного ч. 7 ст. 214 КПК, враховуючи обсяг і характер вчинених прокурором дій, прийнятих ним рішень, тривалість такого порушення тощо.

Порушення строку передачі матеріалів досудового розслідування відповідному органу поза межами строку, визначеного ч. 7 ст. 214 КПК, не тягне автоматичного визнання зібраних прокурором доказів недопустимими

Постанова ОП ККС ВС від 27.10.2025 у справі № 487/2438/17 (провадження № 51-4146кмо24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131495374>

Рапорт оперуповноваженого, складений за результатами оперативно-ініціативного пошуку, в якому містяться відомості про вчинення кримінального правопорушення, є належною підставою для внесення відомостей до ЄРДР відповідно до ст. 214 КПК, оскільки фактично цей рапорт є заявою про вчинення злочину

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 30.10.2025 у справі № 750/13859/23 (провадження № 51-7483км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131495495>

8.2. Підслідність

Якщо досудове розслідування здійснюється в межах компетенції одного органу досудового розслідування, однак іншим територіальним підрозділом, то правил підслідності не порушено

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 12.08.2025 у справі № 941/1790/20 (провадження № 51-3879км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129497027>

8.3. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування

Відсутність у матеріалах об'єднаного кримінального провадження постанов про визначення прокурора (групи прокурорів), слідчого (групи слідчих) та доручення слідчому на проведення досудового розслідування у кримінальному провадженні, яке було розпочато пізніше, з огляду на зміст ст. 217 КПК, не є таким порушенням вимог КПК, яке свідчить про здійснення досудового розслідування та процесуального керівництва неуповноваженими особами, адже у провадженні, яке розпочалося раніше, було визначено склад органу досудового розслідування та процесуального керівництва

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 05.06.2025 у справі № 759/10457/20 (провадження № 51-4454км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128844832>

У ст. 217 КПК не встановлено обов'язку перед закриттям провадження щодо одного з епізодів у рамках одного й того ж кримінального провадження попередньо здійснювати його виділення в окреме провадження. Також не заборонено змінювати відомості про правову кваліфікацію дій особи в ЄРДР без закриття провадження за вже існуючою кваліфікацією

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 11.11.2025 у справі № 953/6086/22 (провадження № 51-124км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131853081>

8.4. Строки досудового розслідування

Виділення з кримінального провадження в окреме провадження матеріалів щодо частини кримінальних правопорушень не впливає на обчислення процесуального строку досудового розслідування за фактом вчинення того кримінального правопорушення, у якому повідомлення про підозру не здійснювалося

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 14.01.2025 у справі № 295/3702/23 (провадження № 51-2240км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124522531>

Період ознайомлення сторони обвинувачення з матеріалами, відкритими стороною захисту в порядку, передбаченому ст. 290 КПК, не впливає на перебіг строку досудового розслідування, передбаченого ст. 219 КПК, і не зупиняє його

Постанова ОП ККС ВС від 17.02.2025 у справі № 761/35056/19 (провадження № 51-3288кмо21) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125364517>

Кінцевим моментом строку досудового розслідування є його закінчення, яке, як етап кримінального провадження, відповідно до п. 3 ч. 2 ст. 283 КПК законодавець пов'язує у часі зі зверненням з обвинувальним актом до суду, тобто направленням його до суду засобами поштового зв'язку або передачі відповідальній особі канцелярії суду.

З огляду на положення статей 115, 219 КПК при обчисленні двомісячного строку досудового розслідування день, коли особу було повідомлено про підозру, не береться до уваги як день, від якого починається вказаний строк

Постанова ОП ККС ВС від 17.02.2025 у справі № 369/16172/20 (провадження № 51-7739кмо23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125435251>

Оскільки у зв'язку із закінченням строків досудового розслідування кримінальне провадження на підставі п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК підлягає закриттю в цілому, а не щодо конкретного обвинуваченого, то обчислення строків досудового розслідування здійснюється з моменту пред'явлення першої підозри в цьому провадженні

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 05.08.2025 у справі № 363/4797/19 (провадження № 51-5284км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129461747>

Перебіг строку досудового розслідування зупиняється з моменту належного повідомлення підозрюваних про завершення досудового розслідування та надання доступу до його матеріалів. Подальше повідомлення захисників про завершення досудового розслідування не впливає на факт його зупинення, оскільки повторне зупинення строку досудового розслідування КПК не передбачено

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 12.08.2025 у справі № 296/817/21 (провадження № 51-5533км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129611784>

9. Слідчі (розшукові) дії

9.1. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій

Слідчий чи прокурор зобов'язані допустити захисника до проведення слідчої дії, а не забезпечити його обов'язкову участь, за винятком слідчих дій, під час яких можуть бути обмежені або порушені права та законні інтереси особи

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 20.01.2025 у справі № 357/12623/21 (провадження № 51-2720км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124754858>

9.2. Допит під час досудового розслідування в судовому засіданні

Конструкція ст. 225 КПК не виключає можливість проведення слідчим суддею допиту малолітньої потерпілої за відсутності сторони захисту, якщо вона повідомлена належним чином про дату, час та місце такого допиту; показання малолітньої потерпілої не є єдиним і вирішальним доказом у кримінальному провадженні, а повідомлені нею фактичні обставини не суперечать іншим доказам і узгоджуються з ними

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 02.04.2025 у справі № 591/3172/22 (провадження № 51-2213км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126431713>

9.3. Участь законного представника, педагога, психолога або лікаря у слідчих (розшукових) діях за участю малолітньої або неповнолітньої особи

Призначення начальника служби у справах дітей та сім'ї законним представником малолітніх дітей у разі затримання їх батька та неможливості виконання ним обов'язків законного представника своїх дітей відповідає вимогам ч. 1 ст. 227 та ч. 2 ст. 44 КПК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 18.03.2025 у справі № 378/450/21 (провадження № 51-2009км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126259376>

9.4. Пред'явлення особи для впізнання

Відсутність попереднього опису зовнішнього вигляду особи, її прикмет або сукупності ознак, за якими свідок може впізнати особу, якщо він стверджує, що спостерігав за цією особою неодноразово за різних умов, не відіграє вирішальної ролі для визнання протоколів пред'явлення особи для впізнання за фотознімками допустимими доказами

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 15.05.2025 у справі № 607/12421/22 (провадження № 51-749км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127537719>

9.5. Пред'явлення речей для впізнання

Хоча у ст. 229 КПК прямо не передбачена можливість проведення впізнання речі за її фотокартками, проте закон не містить прямої заборони для цього. Потреба в такому впізнанні може бути зумовлена відсутністю самої речі на час проведення слідчої (розшукової) дії, але важливістю для розслідування отриманих у ході її проведення результатів. За умови дотримання загальних процесуальних правил пред'явлення речі для впізнання таке впізнання речі за фотокартками не зумовлює визнання цього доказу недопустимим

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 26.11.2025 у справі № 642/4601/20 (провадження № 51-4128км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132279074>

9.6. Проникнення до житла чи іншого володіння особи

Невідкладний обшук службового кабінету не потребує попереднього дозволу слідчого судді, оскільки такий кабінет не є житлом чи іншим володінням особи в розумінні КПК, якщо матеріали справи не містять будь-яких відомостей про можливість особи розумно розраховувати на використання свого кабінету для приватного життя та/або на збереження конфіденційності в межах службового кабінету, або вирішувати, коли і яким чином надавати до нього доступ. Отримання дозволу слідчого судді *post factum* є додатковою перевіркою законності проведеної слідчої дії на етапі досудового розслідування

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 12.08.2025 у справі № 941/1790/20 (провадження № 51-3879км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129497027>

9.7. Обшук

Обшук, проведений на підставі ухвали слідчого судді в частині приміщення, що належить обвинуваченому, є законним, навіть якщо зі змісту цієї ухвали не вбачається даних про те, на обшук яких конкретно кімнат чи частин приміщення надано дозвіл, однак чітко вказано про дозвіл на проведення обшуку приміщень, частина яких зареєстрована за обвинуваченим

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 04.06.2025 у справі № 607/12186/22 (провадження № 51-458км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128295113>

До клопотання про надання дозволу на проведення обшуку можуть бути додані як оригінали, так і копії документів та інших матеріалів, якими прокурор, слідчий обґрунтовує доводи клопотання, а також витяг з ЄРДР щодо кримінального провадження, в рамках якого подається клопотання. КПК не вимагає долучати до клопотання прокурора про проведення обшуку виключно оригінали документів

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 31.07.2025 у справі № 385/1724/17 (провадження № 51-1127км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129342880>

У разі безпосереднього переслідування особи, яка брала участь у переданні неправомірної вигоди (співучасник, одержувач, посередник тощо), або ж у разі затримання такої особи і виникнення реальної загрози подальшого приховання, знищення, переміщення неправомірної вигоди працівники правоохоронного органу можуть провести невідкладний обшук

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 12.08.2025 у справі № 991/1710/22 (провадження № 51-677км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129497083>

Зовнішні конструкції будинку (як-от водостічні труби) та частини підвір'я (наприклад, насипи піску в цій справі) є не окремим майном, а складовою житла чи іншого володіння особи і не потребують окремої ухвали слідчого судді про дозвіл на їх обшук. Надання дозволу на обшук житла та іншого володіння особи охоплює інші елементи чи конструкції такого житла чи іншого володіння

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 18.11.2025 у справі № 296/11783/15-к (провадження № 51-3047км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132084030>

9.8. Огляд

Особистий огляд як форма митного контролю не тотожний обшуку особи в розумінні КПК. Здійснюючи перетин державного кордону, особа дає згоду на передбачені законом обмеження її прав і виконання обов'язків, пов'язаних зі спеціальним правовим режимом прикордонного та митного контролю, що передбачають, зокрема, можливість здійснення

особистого огляду. Протокол особистого огляду, складений відповідно до Митного кодексу України та Закону України «Про прикордонний контроль», є належним джерелом доказів у кримінальному провадженні

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 13.03.2025 у справі № 138/1081/23 (провадження № 51-3393км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125876619>

Протоколи оглядів інтернет-сторінок і телеграм-каналів та додатки до протоколів, в яких зафіксовано (за допомогою функцій скриншоту, друку та запису на технічні носії інформації) зміст відображеної на них інформації, що підтверджує існування обставин, які підлягають доказуванню, є допустимими доказами

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 21.07.2025 у справі № 201/11849/23 (провадження № 51-584км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129086893>

Проведення огляду місця події до внесення відомостей до ЄРДР не суперечить приписам ст. 214 КПК та не вказує на наявність підстав для визнання доказів сторони обвинувачення недопустимими.

КПК не передбачає обов'язкової участі прокурора в ході здійснення обшуку чи огляду місця події, оскільки проведення таких слідчих дій належить, у тому числі, й до повноважень слідчого, яким і було їх проведено. Винесення постанови про призначення групи прокурорів на наступний день після вказаних слідчих дій не свідчить про порушення норм КПК під час їхнього проведення

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 09.07.2025 у справі № 585/2014/22 (провадження № 51-4412км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128844822>

Кримінальний процесуальний закон не передбачає отримання ухвали слідчого судді для проведення огляду земельної ділянки, а саме частини лісу відповідного кварталу, виділу, майстерської діляниці лісництва, оскільки огляд проводився в загальнодоступному місці – лісі. У КПК не міститься обов'язку слідчого, прокурора чи іншої службової особи для забезпечення присутності захисника під час проведення огляду

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 02.10.2025 у справі № 385/1219/23 (провадження № 51-5695км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129961907>

Місце виявлення трупа завжди вважається місцем події незалежно від того, де настала смерть певної людини, а перевірка відповідної інформації може зумовлювати невідкладність такого огляду місця події без попереднього дозволу слідчого судді

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 17.09.2025 у справі № 753/15048/22 (провадження № 51-1999км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130456843>

Складання протоколу затримання підозрюваної особи після проведення огляду місця події не є порушенням вимог КПК та не зумовлює недопустимості цієї слідчої дії

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 23.09.2025 у справі № 639/668/24 (провадження № 51-1937км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130598080>

Зняття інформації з електронних інформаційних систем або їх частин можливе без дозволу слідчого судді, якщо доступ до них не обмежується їх власником, володільцем чи утримувачем або не пов'язаний із подоланням системи логічного захисту

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 11.09.2025 у справі № 601/1913/18 (провадження № 51-58км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130271025>

Огляд місця події як невідкладна слідча дія може проводитися слідчим як до, так і після внесення відомостей до ЄРДР. Внесення відомостей до ЄРДР не позбавляє слідчого до визначення групи слідчих повноважень на проведення невідкладного огляду місця події, який він мав право проводити до внесення відомостей про кримінальне правопорушення

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС від 30.09.2025 у справі № 278/2871/21 (провадження № 51-5421км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130909528>

У КПК не встановлено спеціальних правил для доведення добровільності згоди на проникнення до житла чи іншого володіння для проведення огляду місця події. Наявність та добровільність згоди визначається з урахуванням усіх обставин, за яких відбувалося проникнення, і може підтверджуватися або спростовуватися будь-якими доказами

Постанова колегії суддів Третньої судової палати ККС ВС від 08.10.2025 у справі № 593/1248/16-к (провадження № 51-8640км18) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130923001>

9.9. Слідчий експеримент

Вирішення питання про істотність порушень вимог КПК під час проведення слідчого експерименту за участю неповнолітнього свідка без залучення законного представника вирішується з урахуванням мети, для якої залучаються законний представник, педагог, психолог чи лікар

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 09.12.2025 у справі № 335/7737/20 (провадження № 51-3106км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132746598>

9.10. Порядок залучення експерта

Кримінальний процесуальний закон не визначає конкретної форми оформлення договірних відносин між стороною захисту та експертом при самотійному залученні експерта. Відсутність письмового договору не є підставою для визнання висновку

експерта недопустимим доказом. При цьому сторона захисту не зобов'язана попереджати експерта про кримінальну відповідальність за надання завідомо неправдивого висновку

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 22.05.2025 у справі № 208/2264/15-к (провадження № 51-4241км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127645892>

Вимоги КПК щодо проведення в межах кримінального провадження експертиз не містять вказівки про обов'язкове забезпечення участі органом досудового розслідування та/або експертом учасників кримінального провадження під час здійснення експертного дослідження

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 27.05.2025 у справі № 289/2042/20 (провадження № 51-902км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127744730>

9.11. Отримання зразків для експертизи

Отримання документів, у яких містяться зразки підпису для проведення почеркознавчої експертизи, може здійснюватися слідчим без ухвали слідчого судді, якщо особа добровільно надає такі документи зі зразками підпису на запит слідчого

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 14.01.2025 у справі № 335/10825/16 (провадження № 51-4643км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124968308>

У разі відмови особи надати відбитки папілярних візерунків пальців рук та долонь для проведення судової дактилоскопічної експертизи використання експертом раніше заповненої дактилокарти цієї особи не суперечить вимогам КПК. Дактилокарта не є окремим доказом у кримінальному провадженні, оскільки не містить фактичних даних про обставини, що підлягають доказуванню. Доказом є висновок судової дактилоскопічної експертизи

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 04.06.2025 у справі № 607/12186/22 (провадження № 51-458км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128295113>

Кримінальний процесуальний закон не містить вимоги щодо обов'язкової участі понятих під час відбирання біологічних зразків у особи

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 17.09.2025 у справі № 727/7144/22 (провадження № 51-3561км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130378229>

9.12. Зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису

Отримання слідчим копії відеоматеріалу з бодикамери слідчо-оперативної групи шляхом направлення запиту в порядку ст. 93 КПК до керівника правоохоронного органу, який є власником або володільцем таких технічних засобів, є належним способом збирання

доказів. Законодавством не передбачено обов'язку отримання таких доказів виключно на підставі постанови слідчого чи прокурора

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 04.06.2025 у справі № 294/2236/23 (провадження № 51-757км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128457483>

10. Негласні слідчі (розшукові) дії

10.1. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій

Відсутність у матеріалах кримінального провадження процесуального рішення про залучення оперативного підрозділу до проведення НСРД внаслідок знищення засекречених документів під час повномасштабного вторгнення РФ у 2022 році не є істотним порушенням кримінального процесуального закону та не тягне за собою визнання доказів недопустимими, якщо залучені співробітники діяли відповідно до своїх службових повноважень, а в матеріалах справи є інші документи (зокрема, постанова прокурора), що підтверджують законність їхньої участі у проведенні НСРД

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 27.03.2025 у справі № 758/13354/16-к (провадження № 51-5086км19) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126502980>

10.2. Вимоги до постанови слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій

Постанова прокурора про проведення контролю за вчиненням злочину повинна містити відомості, визначені ч. 5 ст. 251, ч. 7 ст. 271 КПК. Під особою, яка буде проводити НСРД, відповідно до ч. 1 ст. 251 КПК розуміється слідчий або уповноважений оперативний підрозділ правоохоронних органів. Відсутність у постанові анкетних даних особи, яка залучається до конфіденційного співробітництва, не є порушенням вимог КПК.

Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 251 КПК постанова слідчого, прокурора про проведення НСРД повинна містити відомості про особу (осіб), місце або річ, щодо яких проводитиметься НСРД. Якщо в кримінальному провадженні контроль за вчиненням злочину проводився не щодо особи (осіб), а щодо місця (незаконно облаштованого грального закладу), довід про недостатню конкретизацію (відсутність прізвищ осіб, щодо яких проводилась НСРД) підлягає відхиленню

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 21.10.2025 у справі № 459/176/23 (провадження № 51-1313км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131320194>

10.3. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні

Докази, отримані в результаті проведених НСРД, не можуть бути визнані недопустимими лише на підставі відсутності в матеріалах провадження процесуальних рішень, які стали підставою для їх проведення, якщо такі документи були знищені суб'єктом режимно-секретної діяльності у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану через виникнення

загрози їх захоплення, а в протоколах НСРД містяться номер, дата ухвали слідчого судді апеляційного суду, а також номер та дата доручення слідчого

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 26.03.2025 у справі № 743/799/22 (провадження № 51-5497км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126211666>

Слідчий може проводити НСРД самотійно, спільно з уповноваженими оперативними підрозділами, залучати до їх проведення інших осіб, а також доручати їх проведення уповноваженим оперативним підрозділам, що кореспондується з ч. 6 ст. 246 КПК.

Якщо результати проведення НСРД зафіксовані на оптичних носіях, долучених до протоколів, та викладені в окремих процесуальних документах, у яких детально наведено зміст розмов, такі протоколи НСРД складені з дотриманням вимог процесуального закону. Окремі недоліки в складанні протоколів, зокрема відсутність даних про особу, яка проводила НСРД, часу їх закінчення, маршрут особи, на яку встановлено спеціальне обладнання для спостереження, не свідчать про недопустимість протоколів

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 13.11.2025 у справі № 461/2470/21 (провадження № 51-3449км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131853059>

10.4. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій в інших цілях або передання інформації

У виділеному кримінальному провадженні можуть використовуватися результати НСРД, які були проведені в первинному провадженні, без додаткових дозволів чи процесуальних рішень. Порядок, визначений у ст. 257 КПК, стосується лише випадків використання результатів НСРД, коли виявлено ознаки кримінального правопорушення, яке не розслідується в цьому кримінальному провадженні

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 04.11.2025 у справі № 751/4440/24 (провадження № 51-1083км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131727405>

10.5. Аудіо-, відеоконтроль особи

Використання у кримінальному провадженні результатів НСРД не зумовлює обов'язковість проведення фоноскопічного дослідження

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 21.01.2025 у справі № 233/4222/17 (провадження № 51-3216км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124718048>

Оскільки аудіоконтроль особи проводився на підставі ухвали слідчого судді в приміщенні ізолятора тимчасового тримання, а зафіксоване спілкування її з особою, що також там перебувала, мало ознаки добровільного і приватного в розумінні статей 258, 260 КПК, не було здійснено допиту прихованими працівниками правоохоронних органів або залученими ними особами, то результати такої слідчої дії є допустимими доказами.

Неповідомлення особі в порядку ч. 2 ст. 253 КПК про тимчасове обмеження її конституційних прав не є підставою для визнання доказів недопустимими, якщо про факт проведення стосовно неї аудіоконтролю вона дізналася під час ознайомлення з матеріалами справи та мала достатньо часу для підготовки лінії захисту

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 10.04.2025 у справі № 601/1623/20 (провадження № 51-4752км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126610117>

11. Інші види негласних слідчих (розшукових) дій

11.1. Контроль за вчиненням злочину

Докази, які отримані внаслідок провокації злочину, не можуть бути визнані допустимими при доведенні винуватості особи, однак можуть використовуватися для спростування версії сторони обвинувачення

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 06.05.2025 у справі № 346/2640/20 (провадження № 51-5190км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127358214>

Якщо сторона захисту стверджує, що має місце провокація злочину, то висунення цієї версії передбачає визнання факту отримання особою неправомірної вигоди. Тобто йдеться про ситуацію, коли дійсно мала місце подія одержання неправомірної вигоди і захист цього факту не заперечує, однак така подія була спровокована правоохоронними органами. Одночасне твердження стороною захисту про те, що особа не отримувала неправомірної вигоди, і про те, що мала місце провокація з боку правоохоронних органів, є взаємовиключними

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 12.08.2025 у справі № 991/1710/22 (провадження № 51-677км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129497083>

12. Повідомлення про підозру

12.1. Зміст письмового повідомлення про підозру

Відсутність у повідомленні про підозру про вчинення злочину детального опису заподіяних тілесних ушкоджень потерпілому не вказує на його необґрунтованість, оскільки деталізацію цих ушкоджень можливо відобразити лише після отримання висновку судово-медичної експертизи

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 04.11.2025 у справі № 729/654/22 (провадження № 51-2811км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131727406>

12.2. Вручення письмового повідомлення про підозру

У тому випадку, коли особа відмовляється від вручення їй письмового повідомлення про підозру, сторона обвинувачення може здійснити відеозапис цього вручення, і такий відеозапис проведеної процесуальної дії є достатнім засобом фіксації належного

повідомлення адресата. КПК не містить жодних застережень про необхідність залучення захисника при повідомленні особи про підозру

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 05.08.2025 у справі № 711/171/24 (провадження № 51-1367км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129461749>

12.3. Зміна повідомлення про підозру

КПК не заборонено зміну правової кваліфікації кримінально караних дій особи під час досудового розслідування. Повідомлення про підозру, у випадку виникнення підстав, може бути змінено слідчим чи прокурором шляхом ухвалення відповідної постанови. КПК не передбачено, що внесення змін у ЄРДР і зміна правової кваліфікації злочину мають здійснюватися виключно за погодженням саме керівника прокуратури та на підставі відповідної ухвали слідчого судді.

Кримінальний процесуальний закон не містить вимог щодо обов'язкового затвердження обвинувального акта саме керівником відділу прокуратури

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 20.01.2025 у справі № 357/12623/21 (провадження № 51-2720км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124754858>

13. Зупинення досудового розслідування

13.1. Розшук підозрюваного

Оголошення розшуку підозрюваного має передумови, дотримання яких є обов'язковим для слідчого чи прокурора, які повинні не лише формально здійснити виклик підозрюваного, але й дотриматися правил, регламентованих ст. 135 КПК, про належність такого виклику. Після надання оцінки усім відомостям щодо місцезнаходження підозрюваного слідчий чи прокурор вправі прийняти рішення про оголошення розшуку підозрюваного

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 14.10.2025 у справі № 757/16005/22-к (провадження № 51-1598км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131067505>

14. Форми закінчення досудового розслідування

14.1. Загальні положення закінчення досудового розслідування

Нездійснення органом досудового розслідування у кримінальному провадженні, матеріали якого безперервно перебували у сторони обвинувачення, процесуальних дій, спрямованих на закінчення досудового розслідування (ст. 283 КПК), понад один рік не можна розцінювати як виключні та виправдані обставини. Подальше прийняття ухвали слідчого судді про встановлення строку для ознайомлення з матеріалами кримінального провадження після спливу строку досудового розслідування не є підставою для визначення строку досудового розслідування продовженим

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 03.04.2025 у справі № 521/14544/23 (провадження № 51-6657км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126431825>

14.2. Закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи

Для вирішення питання про наявність правових підстав для застосування положень п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК і закриття кримінального провадження слід брати до уваги саме дату початку досудового розслідування, а не період скоєння інкримінованих особі злочинів

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 27.02.2025 у справі № 759/19971/20 (провадження № 51-4808км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125558654>

Беззастережне волевиявлення потерпілої про непритягнення обвинуваченої до кримінальної відповідальності та припинення розпочатої процедури її кримінального переслідування в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення, здійснене шляхом надіслання на електронну пошту місцевого суду відповідної заяви, є підставою для закриття кримінального провадження на підставі п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 17.04.2025 у справі № 643/1656/17 (провадження № 51-2112км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126767148>

Нові правила обчислення строків досудового розслідування, встановлені Законом України № 3509-IX, застосовуються до всіх кримінальних проваджень, досудове розслідування або судовий розгляд яких не завершено до 01.01.2024. При вирішенні питання щодо дотримання строків досудового розслідування та їх продовження до моменту повідомлення особі про підозру застосовуються положення ч. 1 ст. 294 КПК, які передбачають можливість погодження відповідного клопотання слідчого прокурором, який здійснює процесуальне керівництво

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 16.04.2025 у справі № 405/8493/21 (провадження № 51-353км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126767055>

У провадженні, в якому потерпілий вказує на конкретну особу як на таку, що вчинила кримінальне правопорушення щодо нього, орган досудового розслідування має вирішити питання про наявність чи відсутність події кримінального правопорушення, а за її встановлення – про наявність або відсутність ознак кримінального правопорушення в діянні конкретної особи, про достатність доказів для доведення винуватості конкретної особи в суді, про наявність / відсутність підстав для звільнення від кримінальної відповідальності конкретної особи

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 05.06.2025 у справі № 552/6926/23 (провадження № 51-1333км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128294963>

Якщо втратив чинність закон, яким встановлювалася кримінальна протиправність діяння, за наявності згоди обвинуваченого суд закриває кримінальне провадження на підставі п. 4-1 ч. 1 ст. 284 КПК. За відсутності такої згоди та встановлення факту вчинення обвинуваченим діяння, кримінальна протиправність якого була встановлена

законом, що втратив чинність, суд закриває провадження за п. 1-2 ч. 2 ст. 284 КПК. Якщо судом не встановлено факту вчинення обвинуваченим діяння, кримінальна протиправність якого була встановлена законом, що втратив чинність, суд ухвалює виправдувальний вирок

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 25.06.2025 у справі № 464/1581/24 (провадження № 51-848км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128522905>

Наявність факту понесення органом досудового розслідування процесуальних витрат, пов'язаних зі здійсненням кримінального провадження, не може бути підставою для стягнення їх з особи, кримінальне провадження щодо якої закрито відповідно до п. 4-1 ч. 1 ст. 284 КПК через втрату чинності законом, яким встановлювалася кримінальна протиправність діяння

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 02.07.2025 у справі № 202/7821/24 (провадження № 51-274км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128653992>

Закриття кримінального провадження за обвинуваченням особи у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 185 КК, на підставі п. 4-1 ч. 1 ст. 284 КПК (у зв'язку з декриміналізацією діяння) замість п. 1-2 ч. 2 цієї статті не свідчить про допущення істотного порушення вимог КПК та не погіршує становища обвинуваченої особи

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 21.08.2025 у справі № 688/2554/22 (провадження № 51-5245км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129691181>

При закритті кримінального провадження у зв'язку зі смертю обвинуваченого на підставі п. 5 ч. 1 ст. 284 КПК за відсутності можливості отримання документального підтвердження факту смерті суд може враховувати інформацію, розміщену на офіційному сайті СБУ

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 10.11.2025 у справі № 463/11158/23 (провадження № 51-2294км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131853004>

14.3. Обвинувальний акт і реєстр матеріалів досудового розслідування

Той факт, що в повідомленні про підозру особі було інкриміновано дві кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення, однак у обвинувальному акті – одну, свідчить про те, що сторона обвинувачення конкретизувала формулу обвинувачення і вважала, що сукупність зібраних нею доказів у провадженні свідчить про вчинення саме того діяння, про яке йдеться у обвинувальному акті

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 12.08.2025 у справі № 941/1790/20 (провадження № 51-3879км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129497027>

15. Звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру

15.1. Відкриття матеріалів іншій стороні

Повідомленням про завершення досудового розслідування та надання доступу до матеріалів досудового розслідування у контексті ст. 290 КПК є доведення до відома підозрюваного та його захисника такої інформації, і факт повідомлення цієї інформації стороні захисту має бути належно підтверджений. Якщо сторона обвинувачення надала місцевому суду докази направлення на електронну адресу захисника листа з додатком про завершення досудового розслідування, який не містив вказівки на рік його відправки, то суд міг встановити відповідний рік, запропонувавши стороні обвинувачення надати можливість оглянути поштову скриньку, з якої зроблено надану роздруковку, що дозволило б з'ясувати і зміст прикріпленого до нього додатка.

Строк для ознайомлення з матеріалами досудового розслідування необхідно обраховувати з моменту повідомлення про завершення досудового розслідування і надання доступу до його матеріалів, а не з фактичного надання такого доступу

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 25.03.2025 у справі № 591/7346/21 (провадження № 51-4566км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126259379>

КПК не передбачає окремого повідомлення про завершення досудового розслідування захисника, який набув повноважень у кримінальному провадженні після повідомлення підозрюваному та іншому захиснику про завершення досудового розслідування й надання доступу до матеріалів досудового розслідування, як підстави для зупинення перебігу строку досудового розслідування

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 04.06.2025 у справі № 607/12186/22 (провадження № 51-458км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128295113>

Звернення прокурора до апеляційного суду з клопотанням про розсекречення ухвал про надання дозволу на проведення НСРД через 2 роки після того, як йому було відмовлено у перший раз, не свідчить про вжиття стороною обвинувачення всіх необхідних та своєчасних заходів, спрямованих на розсекречення ухвал

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 16.09.2025 у справі № 524/3696/20 (провадження № 51-1918км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130456918>

16. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень

16.1. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень

Під час здійснення спеціального (досудового розслідування) судового провадження можуть вживатися додаткові заходи, не визначені статтями 297-5, 323 КПК,

щодо повідомлення особи в разі наявності такої можливості. Водночас нездійснення таких додаткових заходів, за умови дотримання чітко передбаченого процесуальним законодавством порядку здійснення повідомлення (виклику) особи, стосовно якої здійснюється кримінальне провадження в порядку процедури *in absentia*, саме по собі не є порушенням вимог КПК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 11.12.2025 у справі № 686/6637/23 (провадження № 51-1980км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132611452>

17. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування

17.1. Ухвали слідчого судді, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування

Оскільки до переліку ухвал слідчого судді, які підлягають оскарженню в апеляційному порядку під час досудового розслідування, що визначений у ст. 309 КПК, не входить рішення слідчого судді, ухвалене за результатами розгляду скарги на бездіяльність управління поліції, яка полягає в нездійсненні інших процесуальних дій, які воно зобов'язане вчинити у визначений КПК строк, то така ухвала не може бути предметом апеляційного оскарження

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 20.03.2025 у справі № 308/10038/24 (провадження № 51-4550км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126211574>

Ухвала слідчого судді про передачу майна (речових доказів) для реалізації, постановлена на підставі п. 2 ч. 6 ст. 100 КПК у кримінальному провадженні, у якому жодній особі не повідомлено про підозру, підлягає апеляційному оскарженню, оскільки неможливість такого оскарження порушує конституційне право власності особи та не забезпечує ефективного механізму судового захисту

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 27.03.2025 у справі № 157/1664/22 (провадження № 51-166км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126153460>

Ухвала слідчого судді про тимчасовий доступ до оригіналів рішень сесій, протоколів голосування, протоколів засідання комісій, проектів землеустрою окремих земельних ділянок, які перебувають у розпорядженні селищної ради, не підлягає оскарженню в апеляційному порядку, оскільки ці документи не є правовстановлюючими або фінансовими (пов'язаними з можливістю здійснювати розрахунки), тобто такими, вилучення яких може призвести до зупинення діяльності органу місцевого самоврядування

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 01.04.2025 у справі № 463/9168/23 (провадження № 51-2010км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126431797>

Ухвала слідчого судді про відмову в задоволенні заяви про перегляд за нововиявленими обставинами ухвали слідчого судді не підлягає апеляційному оскарженню, оскільки не входить до переліку ухвал, визначених ст. 309 КПК, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 17.04.2025 у справі № 463/5991/20 (провадження № 51-5511км20) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126767093>

Місцевий суд, який розглядає кримінальне провадження по суті, повинен розглянути всі заперечення сторін, у тому числі й на ухвали слідчих суддів, які не підлягають окремому апеляційному оскарженню під час досудового розслідування. При цьому суд має повну судову дискрецію і може не погодитися з рішенням, постановленим слідчим суддею

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 15.04.2025 у справі № 127/15521/24 (провадження № 51-231км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126693846>

Заборона на подання до суду інших документів, крім обвинувального акта (ч. 4 ст. 291 КПК), не поширюється на матеріали, що додаються до заперечень на ухвалу слідчого судді, оскільки стосується лише тих документів (доказів), які підтверджують наведені в обвинувальному акті обставини скоєння кримінального правопорушення

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 10.04.2025 у справі № 175/1958/22 (провадження № 51-1108км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126610192>

Ухвала слідчого судді про тимчасовий доступ до оригіналів документів, що перебувають у володінні фермерського господарства, з можливістю їх вилучення підлягає апеляційному оскарженню, оскільки вилучення свідоцтва про реєстрацію транспортних засобів, оригіналу статуту та документів на право власності або користування земельними ділянками створює перешкоди для його діяльності

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 18.06.2025 у справі № 299/658/25 (провадження № 51-809км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128347460>

Вимогами КПК не передбачена можливість апеляційного оскарження під час досудового розслідування ухвали слідчого судді про відмову в задоволенні скарги на постанову детектива НАБУ про зупинення досудового розслідування

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 02.09.2025 у справі № 991/1681/25 (провадження № 51-1343км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130025807>

Окрема ухвала слідчого судді, постановлена під час розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування, може бути оскаржена в апеляційному порядку

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 17.09.2025 у справі № 530/716/25 (провадження № 51-2427км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130409840>

Ухвала слідчого судді про скасування постанови слідчого про зупинення досудового розслідування та оголошення підозрюваного в розшук впливає на перебіг строку досудового розслідування у цьому кримінальному провадженні, а тому стосується інтересів потерпілої та може оскаржуватися нею в апеляційному порядку

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 23.09.2025 у справі № 947/9607/25 (провадження № 51-1492км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130552422>

Ухвала слідчого судді про передачу майна, на яке раніше було накладено арешт, в управління Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, не підлягає апеляційному оскарженню

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 02.10.2025 у справі № 522/7128/24 (провадження № 51-3497км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130710747>

Ухвала слідчого судді про відмову в задоволенні скарги про визнання особи потерпілою у кримінальному провадженні не підлягає апеляційному оскарженню

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 16.10.2025 у справі № 376/3844/24 (провадження № 51-1045км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131196260>

Ухвала слідчого судді, якою відмовлено в задоволенні скарги на постанову слідчого про відмову в задоволенні клопотання про призначення судово-психологічної експертизи у кримінальному провадженні, не підлягає апеляційному оскарженню

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 20.11.2025 у справі № 643/14132/25 (провадження № 51-3725км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132043965>

Ухвала слідчого судді, якою відмовлено в задоволенні клопотання про зміну запобіжного заходу у виді особистого зобов'язання на тримання під вартою підозрюваного підлягає апеляційному оскарженню

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 11.12.2025 у справі № 761/16312/25 (провадження № 51-2354км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132556404>

Ухвала слідчого судді про відмову в скасуванні арешту майна, постановлена в порядку ст. 174 КПК, не підлягає апеляційному оскарженню. Однак це не позбавляє особу права звернутися до суду з повторним клопотанням про скасування арешту майна як на досудовому розслідуванні, так і під час судового провадження

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 03.12.2025 у справі № 205/8372/15 (провадження № 51-3614км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132391343>

18. Судове провадження у першій інстанції

18.1. Підготовче судове засідання

Суд першої інстанції в підготовчому судовому засіданні з метою вирішення клопотання про закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків досудового розслідування на підставі п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК має право дослідити додані до клопотання процесуальні документи, в тому числі рішення слідчого, прокурора, слідчого судді.

За наявності вмотивованих заперечень учасників провадження перевірка обґрунтованості і достовірності інформації з таких процесуальних документів здійснюється судом під час судового розгляду

Постанова ОП ККС ВС від 17.02.2025 у справі № 283/1638/23 (провадження № 51-6262кмо23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125364435>

Право на розгляд кримінального провадження колегіально судом у складі трьох суддів роз'яснюється саме обвинуваченому щодо злочинів, за вчинення яких передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк більше десяти років. Проте у кримінальному провадженні, що здійснюється в порядку *in absentia*, де обвинувачений відсутній, а захисником відповідні клопотання не подавалися, призначення судом провадження до розгляду без роз'яснення обвинуваченому права заявити клопотання про розгляд цього провадження судом колегіально не порушує право на справедливий суд

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 21.07.2025 у справі № 331/4882/23 (провадження № 51-354км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129086839>

Нероз'яснення судом першої інстанції під час підготовчого судового засідання обвинуваченому у вчиненні злочину, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк більше десяти років, права заявити клопотання про розгляд кримінального провадження стосовно нього колегіально судом у складі трьох суддів, є істотним порушенням вимог КПК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 18.09.2025 у справі № 541/149/24 (провадження № 51-1857км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130409856>

18.2. Строки і загальний порядок судового розгляду

У КПК не передбачено обов'язку суду розглядати скарги на рішення, дії чи бездіяльність дізнавача і прокурора на стадії судового розгляду кримінального провадження в судах першої, апеляційної та касаційної інстанцій

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 21.08.2025 у справі № 991/503/23 (провадження № 51-5564км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129691175>

18.3. Безперервність судового розгляду

Проведення судових засідань в умовах воєнного стану під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» є можливим за умови забезпечення відповідного рівня безпеки та дотримання процесуальних прав учасників судового процесу

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 17.11.2025 у справі № 642/7051/23 (провадження № 51-2243км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132043826>

18.4. Обрання, скасування, зміна або продовження запобіжного заходу в суді

Під час розгляду кримінального провадження судом присяжних головуючий суддя уповноважений одноособово вирішувати питання доцільності продовження обвинуваченому запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 20.01.2025 у справі № 357/12623/21 (провадження № 51-2720км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124754858>

18.5. Проведення експертизи за ухвалою суду

Направивши до суду обвинувальний акт, сторона обвинувачення визнає зібрані докази достатніми для доведення винуватості обвинувачених осіб, тому призначення повторної експертизи з метою пошуку нових доказів обвинувачення фактично становить додаткове розслідування, що суперечить загальним засадам кримінального провадження

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 15.04.2025 у справі № 161/13558/19 (провадження № 51-5881км20) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126767249>

Постановлення судом ухвали про відмову в задоволенні клопотання про проведення експертизи без виходу до нарадчої кімнати, із внесенням такої ухвали секретарем судового засідання до журналу судового засідання, відповідає вимогам ст. 371 КПК і не свідчить про порушення вимог КПК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 26.11.2025 у справі № 726/321/24 (провадження № 51-2678км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132197212>

Можливість самостійного залучення стороною захисту експерта на договірних умовах для проведення експертизи є формою реалізації засади змагальності сторін та свободи в поданні ними своїх доказів як на стадії досудового розслідування, так і судового розгляду. Оскільки закінчення дізнання в цьому кримінальному провадженні відбулося протягом двох годин від дня повідомлення особи про підозру, то самостійне залучення захисником експерта на договірних умовах для проведення експертизи телекомунікаційних систем під час судового розгляду відповідало формі реалізації засади змагальності сторін і права на захист та не суперечило приписам КПК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 31.07.2025 у справі № 991/2084/23 (провадження № 51-5047км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129342879>

18.6. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження та проведення слідчих (розшукових) дій під час судового провадження

Під час судового розгляду суд не проводить слідчих (розшукових) дій, а кримінальне провадження здійснюється на основі змагальності, що передбачає самостійне обстоювання сторонами обвинувачення і захисту їхніх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів засобами, передбаченими КПК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 20.01.2025 у справі № 357/12623/21 (провадження № 51-2720км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124754858>

18.7. Зупинення судового провадження

Положеннями ст. 335 КПК передбачено зупинення судового провадження лише у випадках, коли для проходження військової служби під час мобілізації був призваний обвинувачений, однак це положення не поширюється на мобілізацію захисника

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 25.03.2025 у справі № 127/2822/18 (провадження № 51-2129км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126259389>

18.8. Проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції під час судового провадження

Проведення місцевим судом допиту свідка в режимі аудіозв'язку з використанням мобільного телефону без забезпечення можливості іншим учасникам процесу чути його показання і без належного встановлення особи свідка є істотним порушенням кримінального процесуального закону та позбавляє сторону захисту можливості реалізувати свої процесуальні права, у тому числі право на перехресний допит

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 01.04.2025 у справі № 629/166/19 (провадження № 51-3972км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126328860>

Електронний підпис є обов'язковим реквізитом електронного документа, що посвідчує особу автора, цілісність і достовірність інформації. Відсутність електронного підпису в апеляційній скарзі, поданій електронним засобом зв'язку, за відсутності її оригіналу в паперовому вигляді та неявки захисника в судове засідання, є підставою для визнання такої скарги неподаною

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 11.09.2025 у справі № 935/4146/23 (провадження № 51-1678км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130138615>

18.9. Зміна обвинувачення в суді

Обов'язок роз'яснити потерпілому право підтримувати обвинувачення в раніше пред'явленому обсязі після його зміни прокурором КПК покладає на суд, а не на прокурора чи іншу особу

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 14.01.2025 у справі № 308/12144/15 (провадження № 51-2957км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124560951>

18.10. Роз'яснення обвинуваченому суті обвинувачення

Відповідно до положень КПК пред'явлення обвинувачення у кримінальному провадженні відбувається до фактичного початку судового розгляду — в момент направлення обвинувального акта до суду і вручення його копії стороні захисту. Оголошення обвинувального акта в суді є лише «технічно-процесуальною процедурою», в рамках якої прокурор представляє обвинувальний акт, але не обвинувачення. Неоголошення обвинувального акта за конкретних обставин справи жодним чином не порушує права прокурора на підтримання висунутого обвинувачення та не перешкоджає йому доводити перед судом винуватість особи у вчиненні кримінального правопорушення

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 03.04.2025 у справі № 545/4271/21 (провадження № 51-4708км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126502945>

18.11. Особливості допиту малолітнього або неповнолітнього свідка чи потерпілого

Оскільки перелік дій психолога під час розгляду кримінального провадження, у якому потерпілою є малолітня особа, не визначений, психолог під час допиту такої особи, враховуючи її вік, може вчиняти дії, які прямо не заборонені для з'ясування істини

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 28.04.2025 у справі № 274/1658/21 (провадження № 51-7576км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127136241>

18.12. Судові дебати

КПК передбачає, що в разі якщо обвинувачений навіть в останньому слові повідомить про нові обставини, які мають істотне значення для кримінального провадження, суд за своєю ініціативою або за клопотанням учасників судового провадження відновлює з'ясування обставин, установлених під час кримінального провадження, та перевірку їх доказами, після завершення яких відкриває судові дебати щодо додатково досліджених обставин і надає останнє слово обвинуваченому. Подібне положення передбачене в КПК й у випадку повідомлення такої інформації під час судових дебатов

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 21.01.2025 у справі № 587/2699/15 (провадження № 51-3077км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124718049>

18.13. Таємниця наради суддів

Висловлювання головуючим суддею у кримінальному провадженні своєї позиції щодо винуватості особи до виходу в нарадчу кімнату є порушенням таємниці наради суддів

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 17.09.2025 у справі № 161/1961/24 (провадження № 51-2426км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130378204>

19. Межі судового розгляду

19.1. Визначення меж судового розгляду

Не є виходом за межі пред'явленого обвинувачення класифікація судом інкримінованого забороненого предмета як вибухового пристрою, а не бойових припасів, якщо предмет злочину, передбаченого ст. 263 КК, у незаконному зберіганні якого засуджений обвинувачувався, та обставини його зберігання не змінювалися від самого початку розслідування і до постановлення вироку

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 30.09.2025 у справі № 278/2871/21 (провадження № 51-5421км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130909528>

20. Процедура судового розгляду

20.1. Допит свідка

Матеріали кримінального провадження не повинні містити документів про застосування заходів безпеки стосовно свідка під псевдонімом, дійсні анкетні дані якого змінено, що об'єктивно давало б можливість його ідентифікувати. Допит такого свідка в умовах, що унеможливають його ідентифікацію, але забезпечують сторонам кримінального провадження можливість ставити запитання і слухати відповіді на них, відповідає вимогам КПК та положенням Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві»

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 20.11.2025 у справі № 754/4243/23 (провадження № 51-3637км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132043973>

21. Судові рішення

21.1. Зміст вироку

Вказівка суду першої інстанції в резолютивній частині вироку про зміну запобіжного заходу з домашнього арешту на тримання під вартою до вступу цього вироку в законну силу з наведенням детальних мотивів ухваленого рішення відповідає положенням ст. 374 КПК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 09.01.2025 у справі № 755/14815/23 (провадження № 51-2841км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124428679>

Той факт, що визнане судом доведеним формулювання обвинувачення збігається з формулюванням, викладеним в обвинувальному акті, не свідчить про порушення вимог КПК, а вказує на те, що сторона обвинувачення змогла довести в суді встановлені під час досудового розслідування обставини, які підлягають доказуванню, а також формулювання обвинувачення, яке прокурор уважав установленим

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 23.07.2025 у справі № 933/248/24 (провадження № 51-1831км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129086848>

21.2. Виправлення описок і очевидних арифметичних помилок у судовому рішенні

Опискою вважається зроблена судом механічна помилка, яка допущена під час його письмово-вербального викладу, що порушує правила граматики, синтаксису, пунктуації, нумерації (помилка у правописі, у розділових знаках тощо), що мають вплив на зміст судового рішення та його виконання. Не може вважатися опискою допущена судом помилка під час кваліфікації дій особи

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 27.08.2025 у справі № 761/9697/24 (провадження № 51-76км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129853830>

22. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції

22.1. Порядок провадження в суді присяжних

Відмова обвинуваченого від розгляду кримінального провадження стосовно нього судом присяжних під час нового підготовчого судового засідання, яке відбулося у зв'язку із заміною складу професійних суддів, навіть якщо обвинувачений клопотав у попередньому підготовчому судовому засіданні про судовий розгляд кримінального провадження судом присяжних, не становить процесуального порушення

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 19.06.2025 у справі № 357/10388/16-к (провадження № 51-4474км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128422317>

22.2. Роз'яснення права на суд присяжних

Під час дії положень ч. 10 ст. 615 КПК в редакції Закону України від 14.04.2022 № 2201-IX кримінальне провадження здійснюється колегіально судом у складі трьох суддів без можливості розгляду справи судом присяжних. Нероз'яснення цього права не є безумовною підставою для скасування вироку, якщо підготовче судове засідання, під час якого обвинувачений міг звернутися з клопотанням про розгляд справи судом присяжних, було проведено після набрання чинності відповідними положеннями КПК

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 11.03.2025 у справі № 607/4124/23 (провадження № 51-4813км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125825765>

За вчинення злочинів, за які передбачено покарання у виді довічного позбавлення волі, під час дії воєнного стану судовий розгляд здійснюється колегіально у складі трьох суддів, крім випадків, коли до моменту введення воєнного стану було визначено склад суду за участю присяжних. При розгляді справи за відсутності обвинуваченого (*in absentia*) в порядку спеціального судового провадження роз'яснення обвинуваченому особисто права на розгляд справи судом присяжних є неможливим

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 09.10.2025 у справі № 607/5441/23 (провадження № 51-29км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130956569>

23. Провадження в суді апеляційної інстанції

23.1. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку

Ухвала суду про закриття кримінального провадження в його частині може бути оскаржена в апеляційному порядку до ухвалення судових рішень, передбачених ч. 1 ст. 392 КПК, щодо іншої частини інкримінованих особі діянь. Таке оскарження може відбуватися окремо від вироку в цьому ж провадженні

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 01.04.2025 у справі № 735/952/24 (провадження № 51-5503км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126289950>

Ухвала суду першої інстанції про зміну запобіжного заходу, якою суд залишив у силі дію обраного обвинуваченому запобіжного заходу у виді застави та поклав на обвинуваченого обов'язки, передбачені ч. 5 ст. 194 КПК, відповідно до приписів статей 392, 395 КПК не підлягає апеляційному оскарженню. Зазначення в ухвалі місцевого суду про можливість її апеляційного оскарження не впливає на правильність рішення суду апеляційної інстанції про відмову у відкритті апеляційного провадження

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 01.04.2025 у справі № 759/5948/23 (провадження № 51-6921км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126395732>

Ухвала суду про продовження строку тримання під вартою, постановлена під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, підлягає апеляційному оскарженню, в тому числі лише в частині визначення застави як альтернативного запобіжного заходу, оскільки останній є невід'ємною частиною такого рішення і не може розглядатися як окреме судове рішення

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 03.04.2025 у справі № 368/1158/23 (провадження № 51-4600км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126486055>

Ухвала про відмову в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків давності, постановлена під час судового розгляду в суді першої інстанції, не підлягає апеляційному оскарженню

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 01.05.2025 у справі № 570/2722/19 (провадження № 51-4656км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127297834>

Ухвала про етапування особи до суду для участі в судовому засіданні не підлягає окремому апеляційному оскарженню, а заперечення проти неї можуть бути включені до апеляційної скарги на судові рішення по суті справи

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 23.09.2025 у справі № 308/3253/19 (провадження № 51-2215км21) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130710743>

Ухвала суду про відмову в роз'ясненні судового рішення може бути оскаржена в апеляційному порядку навіть якщо рішення, у роз'ясненні якого відмовлено, апеляційному оскарженню не підлягає

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 11.09.2025 у справі № 991/878/22 (провадження № 51-7531км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130271002>

23.2. Право на апеляційне оскарження

Відсутність прямої вказівки у ст. 60 КПК на право заявника мати представника не позбавляє його права на професійну правничу допомогу для апеляційного оскарження ухвали слідчого судді про відмову в задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 15.05.2025 у справі № 752/21713/23 (провадження № 51-3794км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127464005>

23.3. Особливості апеляційного оскарження окремих судових рішень

Прокурор має право оскаржити вирок суду першої інстанції, ухвалений на підставі угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним, обвинуваченим, якщо в апеляційній скарзі стверджується про неможливість укладення такої угоди в конкретному кримінальному провадженні відповідно до ч. 3 ст. 469 КПК. Відмова у відкритті апеляційного провадження за таких обставин є необґрунтованою

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 01.04.2025 у справі № 303/734/24 (провадження № 51-4998км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126328828>

Застосування судом першої інстанції спеціальної конфіскації, яка не була передбачена в угоді про визнання винуватості, є підставою для апеляційного оскарження вироку, яким затверджено цю угоду

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 15.05.2025 у справі № 444/77/24 (провадження № 51-3003км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127500793>

23.4. Порядок і строки апеляційного оскарження

Для визнання поважною причиною пропуску процесуального строку через запровадження воєнного стану необхідно враховувати: територіальне місцезнаходження суду, порядок його функціонування, хід бойових дій, існування реальної небезпеки для життя учасників процесу, тривалість процесуального строку, час після його завершення, наявність об'єктивних перешкод для реалізації права, поведінку особи щодо вжиття розумних заходів для реалізації свого права. Причини пропуску процесуального строку, які реально існували та загрожували безпеці, життю і здоров'ю, вказують на відсутність

зловживань сторони її процесуальними правами і свідчать про поважність причин пропуску строку на апеляційне оскарження вироку суду першої інстанції

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 13.03.2025 у справі № 616/905/19 (провадження №51-4042км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125876639>

23.5. Вимоги до апеляційної скарги

Відсутність певних вимог чи доводів, їх недостатня обґрунтованість або безпідставність не може вважатися недоліком апеляційної скарги в розумінні статей 396, 399 КПК. Усі доводи апеляційної скарги мають бути вирішені за результатом апеляційного перегляду, вимоги апеляційної скарги в аспекті переконливості та/або обґрунтованості не можуть бути проаналізовані на стадії відкриття провадження

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 17.07.2025 у справі № 644/6237/24 (провадження № 51-208км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129054172>

23.6. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції

Прийняття суддею апеляційного суду двох протилежних процесуальних рішень щодо однієї й тієї ж апеляційної скарги – спочатку про відповідність її вимогам КПК та відкриття провадження й призначення судового розгляду, а потім – про залишення цієї апеляційної скарги без руху, є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 17.07.2025 у справі № 644/6237/24 (провадження № 51-208км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129054172>

23.7. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження

Той факт, що сторона кримінального процесу не зазначила у своїй апеляційній скарзі певних доводів чи зазначила їх у такий спосіб, що апеляційний суд із тексту оскарженого рішення та поданої скарги вбачає їх безпідставність, за приписами КПК не може вважатися недоліком апеляційної скарги і підставою для її повернення

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 26.02.2025 у справі № 373/2508/14-к (провадження № 51-6195км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125503197>

Доводи щодо порушення процесуальних норм судом першої інстанції не є належним обґрунтуванням для поновлення строку апеляційного оскарження, оскільки їх оцінка можлива лише при розгляді апеляційної скарги по суті, а вирішення питання про поважність пропуску строку і його поновлення передуює стадії апеляційного розгляду.

Захисник, який набув повноважень надавати правову допомогу після спливу строку на апеляційне оскарження, не має підстав для поновлення цього строку у зв'язку з поданням

своєї апеляційної скарги, оскільки він є самостійним учасником кримінального провадження із власною правосуб'єктністю, відмінною від особи, захист якої він здійснює

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 05.03.2025 у справі № 607/26888/18 (провадження № 51-544км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125736636>

Необізнаність заінтересованих осіб з мотивами прийнятого слідчим суддею рішення може бути визнана поважною причиною пропуску строку апеляційного оскарження та підставою для його поновлення, адже для належного обґрунтування апеляційної скарги недостатньо бути поінформованим про результати розгляду справи, а необхідно знати мотиви прийнятого рішення

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 08.04.2025 у справі № 759/14313/24 (провадження № 51-696км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126502966>

У КПК не встановлена форма усунення недоліків апеляційної скарги, залишеної без руху в порядку ст. 399 КПК. Таке усунення недоліків, які пов'язані з її змістом, здійснюється шляхом внесення змін чи доповнень до апеляційної скарги або шляхом подання нової апеляційної скарги. До повноважень сторони кримінального провадження належить формулювання та обґрунтування своїх вимог, які можуть бути уточнені нею під час апеляційного розгляду

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 07.05.2025 у справі № 759/5489/23 (провадження № 51-5310км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127326378>

Обвинувачений може самостійно виправити недоліки апеляційної скарги, яка подана його захисником, у зв'язку із припиненням договору про надання правової допомоги із таким захисником, або у випадку смерті захисника, або в іншому виключному випадку, коли захисник не може виправити недоліки поданої ним скарги самостійно

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 22.07.2025 у справі № 359/5164/23 (провадження № 51-716км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129060052>

23.8. Межі перегляду судом апеляційної інстанції

Заборона зловживання процесуальними правами є загальноправовим принципом і поширюється на всі галузі права, включно з кримінальним процесом, навіть якщо КПК прямо не містить такої засади. Якщо обвинувачений недобросовісно користується своїми процесуальними правами, зокрема неодноразово просить суд відкласти судові засідання, посилаючись на хворобливий стан, але при цьому спілкується із захисниками, укладає нові договори, апеляційний суд може розглянути справу за відсутності сторони захисту, особливо коли участь обвинуваченого не є обов'язковою відповідно до вимог ч. 4 ст. 404 КПК

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 10.11.2025 у справі № 278/2203/15-к (провадження № 51-2174км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131853023>

23.9. Істотні порушення вимог кримінального процесуального закону

Незабезпечення судом участі обвинуваченого, який перебував у приміщенні слідчого ізолятора, в судовому засіданні в режимі відеоконференції, про яке його було завчасно повідомлено під розписку, є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 21.04.2025 у справі № 638/3742/23 (провадження № 51-4930км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126874098>

Стадія проголошення судового рішення не передбачає можливості заявляти клопотання про відкладення судового засідання. Якщо судове засідання відбувалося до оголошення повітряної тривоги, засуджений брав у ньому активну участь у режимі відеоконференції, мав можливість висловлювати свою думку стосовно поданої заяви та висловлюватися в судових дебатах, а повітряна тривога розпочалася лише під час проголошення судового рішення, це не впливає на законність прийнятого рішення

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 22.12.2025 у справі № 574/875/20 (провадження № 51-2724км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132893563>

23.10. Особливості нового розгляду судом першої інстанції

Заборона щодо погіршення становища обвинуваченого, яка виникає після скасування рішення суду першої інстанції апеляційним судом з підстав, не зазначених у ч. 2 ст. 416 КПК, продовжує діяти увесь наступний період кримінального провадження щодо цього обвинуваченого, поширюючись на всі подальші випадки нового розгляду в суді першої інстанції, незалежно від того, скільки разів буде здійснюватися розгляд у суді першої інстанції в цьому ж провадженні

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 06.03.2025 у справі № 953/10671/21 (провадження № 51-3470км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125933364>

23.11. Недопустимість погіршення правового становища обвинуваченого

Збільшення розміру позовних вимог у кримінальному провадженні не вважається погіршенням становища обвинуваченого в розумінні статей 416, 421 КПК, якщо таке збільшення не призводить до застосування закону про більш тяжке кримінальне правопорушення та посилення покарання

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 31.03.2025 у справі № 320/1199/19 (провадження № 51-5401км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126395703>

23.12. Вирок, ухвала про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру суду апеляційної інстанції

Апеляційний суд зобов'язаний постановити свій вирок у разі повного або часткового скасування вироку суду першої інстанції лише у випадках, передбачених ч. 1 ст. 420 КПК. В інших випадках рішення про зміну вироку суду першої інстанції, у тому числі в частині зарахування строку попереднього ув'язнення у строк покарання, може бути постановлено у формі ухвали

Постанова ОП ККС ВС від 24.02.2025 у справі № 359/2693/23 (провадження № 51-739кмо24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125711210>

У разі застосування судом апеляційної інстанції додаткового покарання у виді конфіскації майна, що погіршує правове становище обвинуваченого, апеляційний суд повинен прийняти рішення у формі вироку, а не ухвали

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 27.08.2025 у справі № 953/16700/21 (провадження № 51-2383км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129892982>

23.13. Порядок перевірки ухвал слідчого судді

Апеляційний суд не вправі постановити окрему ухвалу з питань, пов'язаних із суттю кримінального провадження та його забезпеченням, у тому числі щодо здійснення процедури продовження обраного раніше запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 23.10.2025 у справі № 208/13022/24 (провадження № 51-2154км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131394149>

24. Провадження в суді касаційної інстанції

24.1. Межі перегляду судом касаційної інстанції

Суд касаційної інстанції може самостійно перевірити процесуальні документи, які стосуються наявності у слідчого чи прокурора повноважень на здійснення певних процесуальних дій у разі надання таких документів стороною обвинувачення під час касаційного перегляду судових рішень, якими особу було притягнуто до кримінальної відповідальності за вчинення інкримінованого кримінального правопорушення

Постанова ОП ККС ВС від 07.04.2025 у справі № 349/508/16-к (провадження № 51-3565кмо24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126649292>

24.2. Закриття кримінального провадження судом касаційної інстанції

Суд касаційної інстанції після встановлення підстав, передбачених п. 4-1 ч. 1, п. 1-2 ч. 2 ст. 284 КПК, скасовує судові рішення і закриває кримінальне провадження з цих підстав

щодо особи, незважаючи на те, що місцевим судом під час виконання вироку в порядку п. 13 ч. 1 ст. 537 КПК її звільнено від покарання на підставі ч. 2 ст. 74 КК, у зв'язку з усуненням законом караності за діяння, за яке особу було засуджено

Постанова ОП ККС ВС від 22.09.2025 у справі № 591/7096/21 (провадження № 51-2471кмо24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131282329>

25. Провадження за нововиявленими та виключними обставинами

25.1. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами

Рішення за наслідками перегляду за нововиявленими обставинами може бути оскаржене в порядку, передбаченому КПК, для оскарження того рішення, перегляду якого вимагала зацікавлена особа.

Ухвала слідчого судді може бути переглянута слідчим суддею під час досудового розслідування за нововиявленими обставинами, зазначеними у ч. 2 ст. 459 КПК, коли вона безпідставно обмежує конституційні права та свободи людини і її подальша чинність суперечитиме меті здійснення кримінального судочинства, а також якщо вона не втратила законної сили внаслідок спливу строку її дії або внаслідок її виконання та відсутні інші засоби правового захисту цих прав і свобод (апеляційне оскарження, періодичний перегляд, нове звернення тощо)

Постанова ОП ККС ВС від 24.02.2025 у справі № 991/7253/23 (провадження № 51-7441кмо23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125736598>

Втрата чинності положенням процесуального закону (п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК) внаслідок зміни цього закону або визнання такого положення неконституційним не створює підстав для перегляду рішення, ухваленого відповідно до порядку, передбаченого цим законом

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 13.05.2025 у справі № 991/1551/19 (провадження № 51-2567км21) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127463983>

Витяги з ЄРДР стосовно слідчого та адвоката, які підозрювалися у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених статтями 365, 366 КК, не є нововиявленими обставинами в розумінні ст. 459 КПК, оскільки обставини, передбачені п. 3 ч. 3 цієї статті, повинні бути встановлені вироком суду, що набрав законної сили, проте доказів засудження слідчого та адвоката за вказаними злочинами заявником не надано

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 22.12.2025 у справі № 574/875/20 (провадження № 51-2724км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132893563>

25.2. Строк звернення про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами

Положення ч. 1 ст. 461 КПК, згідно з якими заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами може бути подано протягом трьох місяців після того, як особа, яка звертається до суду, дізналася або могла дізнатися про ці обставини, підлягають застосуванню як у разі коли в заяві йдеться про обставини, які підтверджують вчинення особою більш тяжкого кримінального правопорушення, ніж те, за яке її було засуджено, або спростовують висновки про її невинуватість (частини 2, 3 вказаної статті), так і в разі коли в заяві йдеться про обставини, що підтверджують невинуватість засудженого або вчинення ним менш тяжкого кримінального правопорушення (ч. 4 ст. 461 КПК)

Постанова ОП ККС ВС від 07.04.2025 у справі № 464/7111/14-к (провадження № 51-3242кмо19) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126610116>

25.3. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами

Розгляд суддею заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами по суті на стадії вирішення питання про її відповідність вимогам ст. 462 КПК є істотним порушенням вимог КПК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 04.11.2025 у справі № 991/7639/21 (провадження № 51-5144км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131791891>

26. Кримінальне провадження на підставі угод

26.1. Зміст угоди про визнання винуватості

При затвердженні угоди про визнання винуватості між прокурором та обвинуваченим суд не має права застосовувати спеціальну конфіскацію, якщо це не передбачено умовами угоди

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 02.12.2025 у справі № 337/6553/24 (провадження № 51-2798км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132692215>

26.2. Вирок на підставі угоди

Відсутність у вирокі, ухваленому на підставі угоди, особистих даних інших осіб, причетних до вчинення злочину, окрім обвинуваченої, із зазначенням лише її ролі як виконавиці та місця її служби, не порушує прав та інтересів інших осіб, оскільки такі дані не вказують прямо на конкретних осіб як співучасників злочину

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 22.05.2025 у справі № 463/6167/22 (провадження № 51-6099км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127744704>

27. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення

27.1. Поняття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення

Однією з підстав для визнання кримінальних правопорушень, передбачених статтями 190, 191 КК, такими, що відносяться до кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення, є їх вчинення особою, яка стосовно потерпілих була найманим працівником. Про таке провадження є підстави вести мову, зокрема, в тому випадку, якщо із заявою звертається підприємство, на якому працює особа, щодо якої подано заяву про вчинення нею кримінального правопорушення. Якщо кримінальне провадження розпочато на підставі заяв потерпілого – фізичної особи, а не підприємства, вести мову про кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення немає підстав

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 21.01.2025 у справі № 587/2699/15 (провадження № 51-3077км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124718049>

У кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення відмова потерпілого від обвинувачення є безумовною підставою для закриття кримінального провадження відповідно до ч. 4 ст. 26, п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК. Суд зобов'язаний задовольнити заяву потерпілого про відмову від обвинувачення та закрити провадження, якщо воно здійснюється у формі приватного обвинувачення, за винятком проваджень щодо злочинів, пов'язаних із домашнім насильством

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 08.10.2025 у справі № 755/2434/22 (провадження № 51-2541км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130956431>

Кримінальне провадження щодо правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством, не може бути закрите у зв'язку з відмовою потерпілої від обвинувачення, навіть якщо воно здійснюється у формі приватного обвинувачення

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 15.10.2025 у справі № 524/4183/23 (провадження № 51-2281км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131097093>

28. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб

28.1. Повідомлення про підозру

Повідомлення про підозру адвокату має здійснюватися виключно уповноваженими особами відповідно до ст. 481 КПК, оскільки адвокат належить до категорії осіб, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Порушення цієї вимоги та незабезпечення права на захист шляхом своєчасного призначення захисника є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 03.09.2025 у справі № 283/1459/20 (провадження № 51-960км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130063209>

29. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру

29.1. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру

Можливість застосування до особи примусових заходів медичного характеру в межах кримінального провадження у формі приватного обвинувачення, з огляду на підтверджений факт вчинення такою особою суспільно небезпечного діяння, яке підпадає під ознаки кримінального правопорушення, залежить від волі потерпілого на будь-якому етапі до набрання відповідним рішенням суду законної сили

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 18.06.2025 у справі № 678/1091/24 (провадження № 51-50км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128347294>

29.2. Права особи, яка бере участь у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру

Особа, до якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішується питання про їх застосування, користується правами підозрюваного та обвинуваченого, передбаченими ст. 42 КПК, у тому числі правом виступати у судових дебатах та з останнім словом в обсязі, який визначається характером розладу психічної діяльності чи психічного захворювання відповідно до висновку судово-психіатричної експертизи, і здійснює їх через законного представника та захисника, що не виключає права такої особи особисто звернутися до суду після виступу законного представника та захисника у судових дебатах.

Надання такій особі права особистого виступу перед судом після проголошення промов законного представника та захисника у судових дебатах, без роз'яснення йому права на участь у судових дебатах та виступу з останнім словом, не становить порушень вимог кримінального процесуального закону, які перешкодили чи могли б перешкодити суду ухвалити законне та обґрунтоване судове рішення.

Постанова Другої судової палати ККС ВС від 24.11.2025 у справі № 334/3871/23 (провадження № 51-2553кмп24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132279065>

29.3. Запобіжні заходи

Виконання ухвали суду про зміну запобіжного заходу з передання особи на піклування близькому родичу з обов'язковим лікарським наглядом на поміщення до закладу з надання психіатричної допомоги в умовах, що виключають небезпечну поведінку, покладається на відповідний заклад з надання психіатричної допомоги, що не суперечить вимогам ст. 508 КПК та не унеможливорює виконання такої ухвали

Постанова колегії суддів Другої судової палати ККС ВС від 01.04.2025 у справі № 538/2563/23 (провадження № 51-5547км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126328853>

29.4. Психіатрична експертиза

Стан здоров'я особи та необхідність у застосуванні того чи іншого примусового заходу медичного характеру має бути встановлено саме на момент судового розгляду. Надалі доцільність у застосуванні таких заходів перевіряється через кожні 6 місяців

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 31.07.2025 у справі № 285/1934/16-к (провадження № 51-4548км19) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129245129>

29.5. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру

Закриття кримінального провадження в частині вчинення особою тяжкого умисного суспільно небезпечного діяння не є підставою для зміни виду застосованих примусових заходів медичного характеру, якщо особа, яка страждає на психічний розлад, вчинила інші суспільно небезпечні діяння (проступки, нетяжкі злочини), які пов'язані з посяганням на здоров'я потерпілої та становлять для неї загрозу

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 09.04.2025 у справі № 333/11505/23 (провадження № 51-5265км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126610093>

30. Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю

30.1. Охорона державної таємниці під час кримінального провадження

Кримінальне процесуальне законодавство не вимагає наявності доступу до державної таємниці у осіб, які залучаються до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності. На таких осіб покладається тільки обов'язок зберігати таємницю, що стала їм відома у зв'язку з виконанням цих завдань

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 10.12.2025 у справі № 638/4950/23 (провадження № 51-2085км25) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132648104>

31. Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження

31.1. Умови відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження

Відсутність електронного підпису на відновлених матеріалах кримінального провадження, достовірність яких була підтверджена належним чином судом першої інстанції в рамках відновлення матеріалів провадження, не є підставою для визнання їх неналежними доказами, оскільки положеннями КПК не передбачено обов'язкового засвідчення відновлених матеріалів електронним підписом

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 31.03.2025 у справі № 320/1199/19 (провадження № 51-5401км24) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126395703>

32. Виконання судових рішень

32.1. Звернення судового рішення до виконання

Чинним законодавством передбачено підстави та порядок передачі засудженого для обміну як військовополоненого, проте відсутні законодавчі обмеження щодо направлення таких засуджених для відбування покарання у разі їх затримання на території України після обміну. Якщо особа, яка була обмінена як військовополонений, повертається на підконтрольну Україні територію, вона підлягає затриманню для відбування призначеного судом покарання відповідно до вироку, який набрав законної сили

Постанова колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 12.11.2025 у справі № 263/13128/18 (провадження № 51-3202км19) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131885370>

33. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження

33.1. Наслідки виконання запиту в іноземній державі

Використання доказів та відомостей, одержаних від запитуваної сторони в результаті виконання запиту про міжнародну правову допомогу, у виділеному кримінальному провадженні без додаткового узгодження з державами, які такі відомості надали, відповідає вимогам ч. 1 ст. 553 КПК

Постанова колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 06.05.2025 у справі № 991/1324/20 (провадження № 51-6702км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127358217>

Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду за 2025 рік / Упоряд.: управління аналітичної та правової роботи Касаційного кримінального суду департаменту аналітичної та правової роботи. Київ, 2026. – 102 с.

Застереження: видання містить короткий огляд судових рішень Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду. У кожному з рішень викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

supreme.court.gov.ua

fb.com/supremecourt.ua

t.me/supremecourtua

@supremecourt_ua

x.com/supremecourt_ua

so.supreme.court.gov.ua